

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ

1(97)'93

ЖУРНАЛ
ПЛАСТОВОЇ ДУМКИ
ТА ІНФОРМАЦІЇ

Редакція

Головний редактор	пл.сен. Любомир Онишкевич
Співредактори	пл.сен. Григорій Бурбеза пл.сен. Володимир Соханівський пл.сен. Лариса Онишкевич
Представник Булави УСП	ст.пл. Адріян Геврик
Представник Булави УПС	пл.сен. Роман Барановський пл.сен. Тоня Горохович
Представники країв	
США	ст.пл. Галя Кузишин
УКРАЇНА	пл.сен. Григорій Бурбеза
ПОЛЬЩА	ст.пл. Петро Баран
БРАЗИЛІЯ	ст.пл. Корнелій Шмулик
АВСТРАЛІЯ	пл.сен. Роман Павлишин
ЛИТВА	пл.прих. Адамас Новіцкас
НІМЕЧЧИНА	пл.сен. Іван Волянський
Діловод видань ГПБ	пл.сен. Орест Джулинський
Адміністратор	пл.сен. Мирослав Павловський
Мовний редактор-коректор	Осип Петраш
Малюнки рубрик	Микола Дмитрух, Юрій Цуприк

Адреса Редакції

Любомир С. Онишкевич
9 Dogwood Dr., Lawrenceville
NJ 08648, USA
(609) 883-2488
fax (609)883-2470

**Адреси Адміністрації
- в Україні**

Україна-Ukraine
282001, Тернопіль,
вул. Ю. Федьковича, 11
тел.(03522)50671
факс (03522)20740

- в Канаді

2199 Bloor St.W.
Toronto, Ontario, M6S 1N2 Canada
(416)769-2855

Статті підписані прізвищем, псевдонімом або ініціалами автора, висловлюють погляди автора, які не завжди збігаються з думками редакції чи пластового проводу і не конечно є офіційним становищем Організації ПЛАСТ.
Редакція застерігає собі право виправляти мову, стиль, а теж часом скорочувати надіслані статті та відсилати авторам до заміни ті листи чи дописи, які - на думку редакції - могли б бути для когось образливі.

Члени Пласту (старші пластуни й сеньйори) одержують журнал автоматично, як частину членських внесків
Річна передплата (включно з розсилкою) для непластунів в Україні: договірна, поза межами України: 16 ам. дол.
Просимо своєчасно повідомляти про зміни адреси. Журнали, які повернулися не з вини адміністрації, висилатимемо вдруге на нову адресу тільки за додаткову оплату.

ВІД РЕДАКЦІЇ

ВІТАЙТЕ!

Вітайте! По однорічній перерві журнал — орган пластової думки — "Пластовий Шлях" відновлює свою появу — в новій формі, в новім стилі, з новою редакцією, а також в новому місці: в нашій рідній Україні, в пластовому видавництві "Лілея" в Тернополі.

В нових умовах відновлення Пласту в Україні та розбудови нових пластових організацій в таких країнах, як Польща, Словаччина, Бразилія, Литва, Латвія, а може, й в ряду інших, потреба ідеологічного пластового журналу "Пластовий Шлях" стала всім дуже ясна й пекуча.

Бо ж головною ціллю журналу "Пластовий Шлях" завжди було вдержати ідеологічну єдність організації української молоді ПЛАСТ. Без місця, де можна було б мати обмін думок, Пластові було б дуже важко вдержати єдність і єдність у своїй ідеології, методології й взагалі в підході до всіляких справ. Це, зокрема, є надзвичайно важливим сьогодні, коли створюються пластові організації в нових краях.

Видання "Пластовий Шлях" власне має бути тим місцем, тим дискусійним форумом, де можна було б обговорювати й дебатовати пекучі питання нашої організації й де можна було б дійти до порозуміння й загального узгодження поміж нашими членами.

Крім цього, сьогодні заіснувала також велика потреба мати журнал, в якому можна було б роз'яснити громадянству й новим нашим членам, що це таке Пласт, яка є його мета й завдання, і якими способами ми прямуємо до цієї мети.

Ці подвійні — традиційні й нові — завдання нашого журналу не буде легко виконати. Щоб це зробити, ми змушені дещо змінити його вигляд, стиль, підхід і зміст. Зокрема, ми будемо старатись зробити наш журнал живим і цікавим, бо ж одне із завдань — показати особам, які дуже мало знають про нашу організацію, що це таке Пласт, і зацікавити їх в нашій організації, щоб вони захотіли стати членами Пласту чи записати своїх дітей.

В цьому першому, пробному нашому числі ми втілюємо багато нових думок і пропозицій щодо вигляду й змісту журналу. Сподіваємось, що кожне наступне число буде краще від попереднього, щоб журнал міг якнайретельніше сповнювати свої функції і бути максимально цікавим і корисним для Вас, дорогі читачки й читачі.

Щоб якнайкраще виконати наші завдання, нам треба від Вас "зворотнього зв'язку": почути Ваші думки, зауваги, побажання, а може, й критику, якщо Ви з чимось не погоджуєтесь. Пишіть нам, що Вам подобається в журналі, а що ні, що Ви хотіли б в ньому бачити, що Вам потрібно у Вашій пластовій праці. Пишіть — ми чекаємо на Ваші листи й дописи!

На Ваші поради й пропозиції ми впроваджуємо нові рубрики, такі як: "Наше листування", "Дискутуємо!", а теж "Хроніка", в яких будемо містити вістки із нашого пластового життя в цілому світі.

Тож пишіть!

ВІТАЙТЕ!

Орган пластової думки "Пластовий Шлях" має свою довгу й цікаву історію, про яку ми Вам по-старасьому ще розкажемо в наступних числах журналу. Почав він виходити ще перед другою світовою війною в Україні, як тоненький і скромний, але дуже важливий і впливовий журнал, в якому друкувалися не лише дискусійні, "поважні" статті, а й репортажі і новинки з пластового життя. Але Пласт в Україні був невдовзі придушений, тож поява журналу скоро припинилась.

Відновлено журнал вже аж по війні, на чужині — спершу в Німеччині, а згодом в Канаді. Тоді він набрав зовсім іншого вигляду й стилю: став поважним, можна навіть сказати "академічним", журналом пластових провідників, який містив майже виключно серйозні ідеологічні й методологічні статті і дискусії, які були цікавими головню для пластових теоретиків. В такому вигляді "Шлях" по-являвся понад сорок років, виконуючи свою важливу функцію у формуванні пластової думки й прокладаючи напрямні для пластових провідників.

Однак часи змінились. Прийшла нова ера в історії України, нова доба в історії українського Пласту. Нашому журналу дано нові завдання, що зумовлює певну зміну в його вигляді й стилі. Найважливішою такою зміною є зробити журнал доступним для значно ширшого кола читачів — не лиш для пластових провідників, а й для всіх дорослих членів нашої організації, для батьків нашої молоді, а також для тих громадян, які зацікавилися Пластом та питаннями виховання молоді взагалі.

Вже в цьому, першому нашому числі, Ви, напевно, зауважите багато змін: журнал є більшого формату, має більше матеріалу, зокрема набагато більше ілюстрацій. Ми плянуємо видавати його чотири рази в рік обсягом щонайменше 64 сторінки.

Але найбільша зміна в нашому журналі буде в його змісті. Звичайно, ми й надалі публікуватимемо "поважні" статті і палкі дискусії. Але, крім того, в журналі Ви знайдете теж репортажі із пластового життя, різні цікаві матеріали, а навіть — багато пластового гумору, веселих статей і жартів. Бо ж пластування — це цікаве, веселе життя, а не лиш самі суворі обов'язки...

Маємо надію, що цей новий стиль журналу Вам сподобається. Але щоб журнал був для Вас справді цікавим, він мусить бути Вашим журналом; він мусить відповідати Вашим бажанням й потребам.

Тож — пишіть! "Пластовий Шлях" чекає Ваших листів!

Редакція

«Пластовий Шлях» різних років видання: 1930, 1951, 1981, 1993.

ПРИВІТИ ВІДНОВЛЕНОМУ ЖУРНАЛОВІ

ПРИВІТ ВІД ГОЛОВНОЇ ПЛАСТОВОЇ РАДИ

Головна Пластова Рада вітає — нового редактора пл. сен. Любомира Онишкевича, усіх членів редколегії, Пластове Видавництво "Лілея" в Україні під проводом пл. сен. Мирослава Павловського та діловода видань ГПБулави пл. сен. Ореста Джулинського з відновою, після однорічної перерви, журналу "Пластовий Шлях" та з появою цього першого, оновленого числа журналу пластової думки у вільній Україні. Складаючи цей привіт новому редакторові, новій редколегії, видавництву та діловодів видань, Головна Пластова Рада закликає всіх старших пластунок і пластунів та усіх пластунів та пластунок-сеньйорів в Україні й в діяспорі активно включитись до співпраці. Нехай сторінки цього журналу стануть місцем дружньої, зрівноваженої і ділової виміни думок на рівні, якого вимагають від нас Три Головні Обов'язки пластуна і чотирнадцять точок пластового закону. "Пластовий Шлях" завжди був журналом на найвищому рівні своїх завдань. Такого рівня вимагає 80-літня традиція Українського Пласту. Лише в дружній, спокійній і зрівноваженій атмосфері може формуватись пластова думка, на якій будуть виховуватись провідники Пласту й українського народу, котрі запевнять державницький спосіб думання в оновленій Українській Державі.

СКОБІ

за Головну Пластову Раду

пл. сен.

Любомир Романків

Голова ГПРади

пл. сен.

Слава Рубель

секретар

ПРИВІТ ВІД ГОЛОВИ ГОЛОВНОЇ ПЛАСТОВОЇ БУЛАВИ

Відновленню появи "Пластового Шляху" можна тільки радіти. Важко уявити собі Пласт без "органу пластової думки", який служить форумом для обміну поглядами всім, кому на серці лежить добро нашої організації. Це, зокрема, важливо тепер, коли інтегруються погляди пластуна материка, західної і східної діяспор. І скільки ж питань напрошується до дискусії! Згадати б тільки деякі: незмінність пластових ідейних основ, Пласт і скавтінг,

місце етнічних груп у Пласті, значення Трьох Головних Обов'язків сьогодні, відношення Пласту в Україні до Пласту в діяспорі, чи нам потрібно Начального Пластуна, пластовий послух і лояльність до проводу, актуальність пластових виховних метод і т.д. і т.д. Надіємося, що всі вони, як і багато інших, знайдуть відповідне висвітлення на сторінках нашого журналу.

Не є тайною, що "Пластовий Шлях" не зміг би виходити, якщо би не знайшлися люди, згодні посвятити свій час і енергію на його віднову й видавання. Пласт вдячний їм і від його імені висловлюю їм щире пластова: "Спасибі!" Бажаю Вам, друзі і подруги, успіхів у Вашій нелегкій, але так потрібній праці. Як кажуть чорноморці: "Доброго Вам вітру!"

СКОБІ

Орест Гаврилюк
26.II.1993

ПРИВІТ ВІД ГОЛОВНОГО БУЛАВНОГО УПС

Привіт читачам — пластунам-сеньйорам!

Вітаю друзів сеньйорів в Україні і в діяспорі! Читаєте найважливіший чинник пластової комунікації. У другому кварталі цього, 1993 року, появилось останнє число "Сеньйорського Слова", а відтепер будемо знаходити його включеним до складу журналу "Пластовий Шлях".

Для всіх сеньйорів сьогодні є одна ціль — поширити чи відновити, де потрібно, комунікацію між нами. Отже, допишуйте до "Пластового Шляху"!

Редактори "Сеньйорського Слова" є тепер редакторами цього журналу, вони входять в ширшу колегію редакторів "Пластового Шляху". Також є редактори по краях, з котрими Ви повинні заізнатися ближче.

Передавайте їм думки для дописів, якщо Ви не маєте досить часу самі написати. Посилайте їм Ваші звіти — осередкові, станичні, курінні, щоб Вони черпали з них матеріяли, цікаві для всіх сеньйорів. Пересилайте їм курінні, станичні чи святочні газетки, листки, повідомлення тощо.

Пластуни у діяспорі себе підкріплять активною комунікацією, адже тільки сильний Пласт у діяспорі може причинитися на користь молоді у діяспорі і Пласту в Україні!

пл. сен. Ігор Комарницький, ЧМ
Головний Булавний УПС

ПРИВІТИ ВІДНОВЛЕНОМУ ЖУРНАЛОВІ

ПРИВІТ ВІД ГОЛОВНОГО БУЛАВНОГО УСП

Дорогі старші пластуни і пластунки!

Перед Вами відкриті сторінки ново-відродженого журналу "Пластовий Шлях". Цей журнал має за мету відновити та поширити зв'язки між пластунами і пластунками цілого світу, ознайомити нас з діяльністю пластуства у всіх закутках світу, допомогти зав'язати діалог на пластові теми. Це наш форум для обміну думками, для дискусій, обміну вістями про нашу діяльність, труднощі, завдання та довершення. Нарешті, це журнал, який повинен допомогти нам знову запізнатися.

Цей журнал також перебирає завдання старшопластунського журналу "До висот", який донедавна в'язав та інформував УСП по цілому світі. Мандат "Кутка УСП" при редакції ст.пл. Адріяна Геврика — продовжувати ідею "До висот", відновити сітку інформації між старшим пластуством, допомогти усім членам УСП спілкуватися між собою, зблизити старше пластуство.

Треба також додати, що цей мандат не відноситься виключно до "Кутка УСП". Під час Загального з'їзду УСП (22 серпня 1992 року), булаві УСП було доручено відповідальність відновити та скріпити зв'язки між усім старшим пластуством. До цього часу зорганізовано старшопластунський з'їзд, який відбудеться на Пластовій Січі недалеко міста Торонта в днях 22-го — 24-го травня 1993 роки. Заохочую всіх до участі!

Вітаю пластовим привітом

С К О Б !

ст.пл. Андрій Перекліта,
Головний Булавний УСП

ПРИВІТ ВІД ДІЛОВОДА ВИДАНЬ ПРИ ГОЛОВНІЙ ПЛАСТОВІЙ БУЛАВІ

Дорогі подруги і друзі!

З великим вдовolenням вітаю появу першого числа відновленого "Пластового шляху". Після однорічної перерви, згідно з рішенням 11-их Зборів КУПО нам вдалося відновити його існування.

Взявши до уваги недоліки і критику членства з минулих літ, пластове видавництво ГПБ в порозумінні з Головними Проводами УПС і УСП та за посередництвом головного редактора, пл.сен.кер. Любомира Онишкевича подає Вам це перше число у "новому виді". Називаю його "Пластовий шлях" у новому виді" тому, що він поєднує сеньйорське "Слово" і старшопластунське "До висот" в один журнал, який стає зв'язком, інформатором і форумом для обміну думками та досвідом для всіх дорослих членів Пласту в світі.

Поява одного журналу запевняє потреби зв'язку поміж пластовими організаціями світу та їх членами. Нас єднає одна ідея, а ту єдність треба плекати, комунікуючись між собою через писане слово. Таке завдання має "Пластовий шлях".

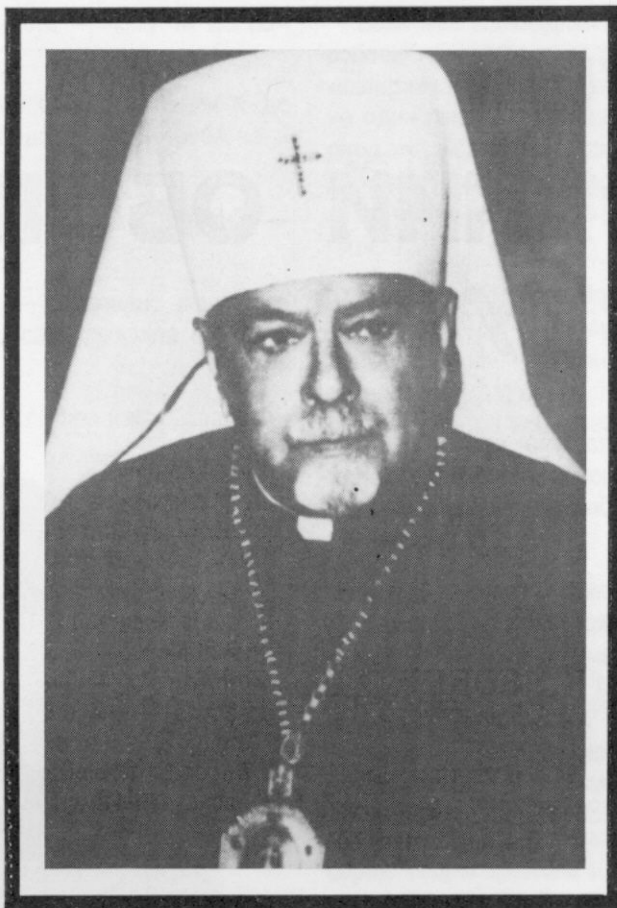
Як дорослі члени Пласту, прийміть журнал як свій і дорогий нам усім, бо дорогий повинен бути для нас Пластовий Ідеал. Як повні члени пластової організації в країні свого поселення, Ви діставатимете "Пластовий шлях" автоматично, бо оплата за нього є частиною членської вкладки до ГПБ. Закликаю Крайові Пластові Проводи подбати, щоб Пластове Видавництво завжди мало осучаснений адресар їхнього членства.

З вірою і оптимізмом у майбутність Пласту в Україні і розсіянні вітаю Вас, дорогі подруги і друзі, і закликаю до співпраці з редакцією "Пластового шляху" та до доброзичливості до наших намагань.

З дружнім привітом,

СКОБ!

пл.сен. Орест Джулинський,
діловод видань

КОНФЕРЕНЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ПЛАСТОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ
Головна Пластова Булава повідомляє Пластове Братство, що в ранніх годинах
11 червня 1993 року навіки спочив Великий Приятель Молоді,

Головний Капелян Пласту святійший
МСТИСЛАВ І
Патріярх Київський і Всієї України, Добродій Пластової Організації,
Почесний член Пласту.
Вічна йому пам'ять!
СКОБ!

Головна Пластова Рада
Головна Пластова Булава

Михайло Мохнатий

ДРУГИЙ ГОЛОВНИЙ ПЛАСТУНА

ОБОВ'ЯЗОК

Другий Головний Обов'язок Пластуна каже: "Пластун допомагає другим", йдучи вслід за, можливо, найважливішою християнською заповіддю: "Люби ближнього свого, як самого себе".

Допомагати другим — це основна прикмета світового скавтіngu, яку основоположники Українського Пласту поставили поміж головними прикметами також і українського скавта-пластуна, тому ця засада є поміж найвищими ідеалами нашої організації. В світі скавти знані головню з свого "доброго діла", яке кожний скавт має робити регулярно, щодня — поки звичай допомагати другим не стане для нього майже інстинктивною частиною його вдачі, його поведінки, його життя.

Щоденне "добре діло" старасмось прищепити кожному пластунові й пластуниці вже від маленького новачати. "Добре діло" є теж важливою частиною виховного процесу в юнацтві, де вимагаємо його при пластових пробах.

Коли пластун успішно перейде цей виховний шлях (в новацтві й юнацтві), то допомагати другим стає вже так закорінене в його характері, що більш про це не треба вже йому пригадувати. Це стає органічною частиною його поведінки, його природи.

По цьому можна пізнати в житті правдивого пластуна.

Хочемо розказати Вам, дорогі читачі, про декількох таких "справжніх пластунів". Це не видумані, а дійсні особи, яких ми добре знаємо, — ми їх вибрали з-поміж сотень інших, яких теж можна було б тут описати. Всі вони скромні й не хотіли, щоб ми реклямували їхні прізвища, тож будемо називати лише їхні імена.

Перший з них — це старший пластун, років з 28, із міста Чікаго в США, із пластового куреня "Побратими". На ім'я йому Андрій.

Андрій по фаху — будівельний інженер. Він міг би мати цікаву, добре платну посаду, але протягом останніх кількох років віддає весь свій вільний час добродійній праці над проєктом, який започаткував колишній президент США Джіммі Картер.

На цьому проєкті Андрій будує власними руками доми для бідних, бездомних людей в Америці, яких є чимало. Це люди, які не можуть дозволити собі купити хату чи навіть винаймати мешкання, бо в них немає на це грошей. Це переважно каліки, хворі, вдови, сироти, старці. Багато між ними є чорних, чи іспаномовних, чи свіжих емігрантів,

ДРУГИЙ ГОЛОВНИЙ ОБОВ'ЯЗОК ПЛАСТУНА

які не вміють говорити по-англійськи й не можуть собі дати ради в новій країні.

— Скажи, Андрію, — питаємо його — чому ти це робиш?

— Бо ці бідні люди були б на вулиці, не мали б де спати, — без надуми відповідає Андрій. — Є потреба на їх хати, то я їх буду.

— Але ж, чому саме ти це робиш, а не хтось інший? — настоюємо ми.

— Якщо не я, то хто інший? — здивовано відповідає Андрій, наче б це була найбільш самозрозуміла справа в світі.

— А скажи нам, Андрію, чи ти в тій праці маєш задоволення? Чи ти щасливий?

— Якби я не мав в тім присмності, — відповідає Андрій, — то я б цього не робив, хіба ні? Це дає людині задоволення в житті.

Або ж, візьмімо іншого старшого пластуна, ім'я якого Боян. Йому теж 28 років, але він живе в Вашингтоні й належить до пластового куреня "Хрестоносці".

Боян ще від студентських часів займається санітарною службою — швидкою допомогою. Це не є його фах — він

за фахом програміст — але його гобі, його улюблене заняття.

Боян має відповідний вишкіл. За свої власні, важко зароблені гроші ходив на різні санітарні курси — й тепер він кваліфікований санітар із знанням, якому може позаздрити не один лікар. До того він має ще спеціальний вишкіл, як рятувати людей з палаючого будинку, як давати першу допомогу в випадку аварії, як рятувати потопаючих, навіть — як нести на плечах необережного альпініста з вершка гори.

Боян належить до відділу добровольців швидкої допомоги в місті, де він живе. Щотижня Боян присвячує один день і одну ніч, чекаючи на виклики. Час від часу звучить пронизливий дзвінок — і вже він в дорозі до пожежі, чи до аварії, чи до іншої небезпеки.

За це йому нічого не платять — це праця добровільна. Він сам мусить купувати собі за власні гроші свій стрій і різні приладдя.

— Скажи Бояне, — питаємось, — чи ти не боїшся, коли рятуєш когось, скажімо, з вогню?

— Певно, що боюсь, це дуже небезпечно. Декілька моїх добрих друзів потерпіло.

— То чому ж ти це робиш?

— Бачите, — каже Боян — я почав це робити ще юнаком в Пласті, завжди був санітаром на прогулянках і в таборах. Тоді я зрозумів, що це важна справа, що хтось це мусить робити, бо є потреба.

— А що думають про це твої батьки?

— Вони дуже бояться за мою безпеку, як завжди батьки. Але ніколи мені не забороняли те, що я мусів робити. Вони це добре самі розуміють. Вони ж теж пластуни, з дитячих ще літ.

Особи, описані в цих епізодах, не є винятками, вони типові для наших пластунів. Вони незвичайні лиш тим, що працюють для загальнолюдських, а не чисто українських цілей, як це робить більшість наших пластунів в діаспорі.

Бо ж більшість теперішніх пластунів (а також колишніх) віддає весь свій вільний час, енергію й гроші допомозі нашій, українській громаді в діаспорі, а в останній час по-требам українського народу в Рідних Землях.

Можна сміливо твердити, що ціле життя українських громад в таких країнах, як: США, Канада, Австралія і т. д. виглядало б зовсім інакше й було б значно слабше, якщо б не було пластунів або людей, вихованих в Пласті. Подивіться лиш на українські громадські організації — чи то школи українознавства, чи церковні й релігійні товариства,

ДРУГИЙ ГОЛОВНИЙ ОБОВ'ЯЗОК ПЛАСТУНА

чи професійні й наукові організації, чи будь-який інший сектор нашого суспільно-громадського життя — всюди в проводі є пластуни. Наукове Товариство ім. Шевченка, Товариства інженерів і лікарів, спортивні клуби, Народні доми, видавництва, газети й журнали, Союз українок, навіть Союз українських філателістів — скрізь тут пластуни на передньому краї.

Подивіться лиш на своє місто й подумайте: як виглядала б там українська громада, якщо б не було людей, вихованих у Пласті?

Візьмімо, для прикладу, українську громаду в місті Філядельфії: скільки там пластунів в українському громадському житті! В церковному (починаючи від митрополита Української Католицької Церкви), в пресі (напр., редакція газети "Америка"), в спортовому ("Тризуб"), в школі українознавства тощо. Пластуни, а зокрема один сеньйор з куреня "Лісові чорти", витратили сотні тисяч годин, щоб придбати для громади прекрасний "Український культурний центр" — гордість громади Філядельфії. Пластунки, членкині куреня "Чортополохи", кількадесят років тому заступали в Філядельфії велику українську бібліотеку, яка існує до сьогодні і є центром культурного життя міста. Один сеньйор з куреня "Сіроманці", який є головою Українського музею в Нью-Йорку, стало уряджує з допомогою своєї дружини (теж пластунка, з куреня "Перші стежі") мистецькі виставки й покази. І так далі, і так далі.

Як виглядало б українське громадське життя в Філядельфії без всіх тих пластунів — теперішніх і колишніх? Чи була б в місті допомога емеритам, чи працювали б садочки й школи для українських дітей тощо?

Коли почались буремні події — відродження Української Державности на Рідних Землях, і треба було допомоги української діаспори, то і тоді вели перед українські пластуни. Це ж були люди, виховані в Пласті, що допомогли відновити в Україні всілякі установи (наприклад: НТШ, Союз українок, товариства лікарів і інженерів і так далі), які організували "Допомогу дітям Чорнобиля", організували всілякі збіркові акції (РУХ-ові, Товариству української мови, "Просвіті", Києво-Могилянській академії), тощо.

Також це були переважно молоді пластуни, які масово їхали на Схід і Південь України, щоб "просвічувати" народ і вести агітацію за українську незалежність. Їх всюди можна було побачити: в походах "Дзвону", на святкуваннях 500-ліття Запоріжжя, на "Червоній Руті". Їх не раз били, арештували, ними помітували, але вони не побоялись і йшли, наражуючи своє життя, на допомогу своєму народові.

Зокрема треба відмітити тих молодих пластунів і пластунок із США й Канади, які працювали перед Референ-

думом 1-го грудня 1991. Це була дуже важка й виснажуюча, а до того ж й небезпечна праця. Знаємо одного старшого пластуна з Торонта, який пожертвував усе своє майно, щоб закупити друкарські машини для цієї цілі.

Та були й сотні інших пластунів, які в тихий спосіб віддалились всеціло справі допомоги українському народові.

Візьмімо, наприклад, пластового сеньйора Романа з куреня "Сіроманці". Він від самого початку процесу Відродження в Україні присвячує весь свій вільний час, енергію, працю — а теж всі свої важко заощаджені гроші — на допомогу Україні. Він заснував в Америці філії РУХ-у й Товариства української мови, допомагав жертвам Чорнобиля, організував пересилку сотень зукраїнованих комп'ютерів, щоб роздати їх україномовним школам в Україні, а значну їх частину сам завіз туди.

— Що ти робиш останніми часами, Романо? — питаємо його.

— Я саме повернувся з України, де був цілий рік. Там головним моїм завданням було організувати видавання нових українських підручників для шкіл. Бо ж не можна вчити молодь і дівчурі з книжок, які просякли комунізмом і російським імперіялізмом! — відповідає Роман.

— А чи вам вже вдалось щось випустити? — питаємо його.

— О так! Ми саме видали український буквар-читанку, яка вчитиме дітей любити Україну, а не Москву. Ось бачите, — він гордо показує примірник прегарної кольорової книжки, — тут є і про український прапор, і про тризуб, навіть є "Ще не вмерла Україна!". Ми видали цього букваря сотні тисяч примірників і він має розійтись по всіх школах країни. А ми вже підготовляємо підручники історії України і багато інших.

Роман і не згадує, скільки він над тим напрацювався, ті десятки тисяч своїх власних доларів, які він вклав в цей проєкт.

А це лиш один із численних проєктів Романа!

Може, така людина, як Роман, працювала б для України, навіть якщо б і не перейшла пластового вишколу — не знаю. Але я особисто сумніваюсь, чи багато інших осіб, яких бачу в праці на "народній ниві", робили б її, якщо б не були виховані в Пласті.

"Пластун допомагає другим" — яка величезна сила цієї простої й коротенької фрази!

І яка величезна сила тієї малої горстки людей, які виховались в Пласті й засвоїли собі цей принцип!

Любомир Онискевич

ТРОХИ ІСТОРІЇ

ДУМКИ ПРО ПЛАСТОВІ КОНГРЕСИ

ВСТУПНІ ЗАУВАГИ

Ця стаття була підготована як програмова доповідь на заключну (третью) сесію Пластового Конгресу Третього в вересні 1991р. Думки, висловлені в цій доповіді, є важними ще й сьогодні, тому поміщуємо її в дещо скороченій формі в першому числі відновленого "Пластового Шляху":

На початку нарад Конгресу варто задуматись і підсумувати, яку роль відіграли три дотеперішні ідеологічні конгреси в історії Пласту, а теж яку роль мають відіграти майбутні пластові конгреси. Запитаймо себе:

Чи дотеперішні пластові конгреси були справді "ідеологічними", чи, може, варто їх якось точніше назвати?

Чи пластовій організації була з них користь? Чи велика кількість часу і енергії, яку Пласт і поодинокі пластуни витратили на підготовку й проведення цих конгресів, принесли відповідні і співмірні позитивні наслідки?

Чи на основі нашого дотеперішнього досвіду варто й надалі продовжувати традицію пластових конгресів?

Якщо так, то яку роль мають відіграти ці конгреси в пластовому житті? Які повинні бути їхні цілі? Який стиль і спосіб дії?

Найважливіше: як повинні би виглядати майбутні пластові конгреси у світлі подій, які тепер відбуваються, зокрема у світлі відновлення Пласту в Україні?

Перший Пластовий Конгрес відбувся в Ашафенбурзі (Німеччина) 26–29 березня 1948–го року, коли розпочалось велике переселення українських біженців з Німеччини і Австрії до нових, "сталих" країн поселення — Америки, Канади, Австралії, Аргентини тощо. Метою конгресу було підсумувати здобутки відновленої Пластової організації (яка за коротких 3–4 роки виникла "з нічого" і розвинулась у чільний виховний засіб української молоді на еміграції) і дати відповідний "виряд" пластунам на дорогу до нових країн поселення.

Ціллю конгресу не було щось радикально міняти; всі були задоволені і горді із тодішньої пластової структури. Радше метою конгресу було підсумувати наші здобутки: ідеологічні підстави, виховні методи, організаційну структуру, ритуал і містику, господарські надбання Пласту тощо. Головним результатом конгресу була серія програмових доповідей–статтей про "ідейний виряд", "господарський виряд" тощо пластуна, себто "виряд" (духовна підпора), з яким пластуни мали їхати в нові країни поселення, де їхнім завданням було відновляти Пласт чи розбудовувати нові пластові організації для молоді українських поселенців у різних країнах світу.

Можна ствердити, що Перший Пластовий Конгрес майже вповні виконав свою місію. Озброєні "вирядом", опрацьованим тим конгресом, пластуни дуже скоро та з великою відвагою і завзяттям розбудували мережу пластових організацій, які успішно розпочали свою працю в українських поселеннях.

Пластовий Конгрес Другий відбувався в роках 1965 до 1970 вже в зовсім інших умовах в нових країнах поселення, чи — як пізніше ми почали називати — в "діяспорі". Причиною

ДУМКИ ПРО ПЛАСТОВІ КОНГРЕСИ

скликання цього конгресу був наявний початок занепаду пластової організації: упадок числа членства, брак виховників, як теж проблеми із якістю членства, вживанням української мови тощо. Внаслідок цього, вирішено скликати Другий конгрес, завданням якого було — переглянути ідеологію, методологію і засоби виховної праці Пласту, перевірити їх в світлі нових умов і, можливо, дещо змінити — щоб Пласт "осучаснити", себто пристосувати до нових, загрозливих обставин. Для підготовки конгресу скликано обширну підготовчу комісію із кількома підкомісіями, які виконали величезну роботу, аналізуючи проблеми тогочасного Пласту і їхні причини та під готуючи ряд далекойдучих рекомендацій. На самому конгресі ці справи ще раз обговорено й прийнято різні рішення і рекомендації — з яких головним було твердження, що ідеологія Пласту й надалі є актуальна і не потребує реформи, натомість треба прийняти ряд практичних методологічних змін, щоб Пласт міг успішно працювати й виконувати свої завдання в умовах діаспори. Прийнято велику кількість резолюцій (які були зібрані у т.зв. «зеленій книжечці»).

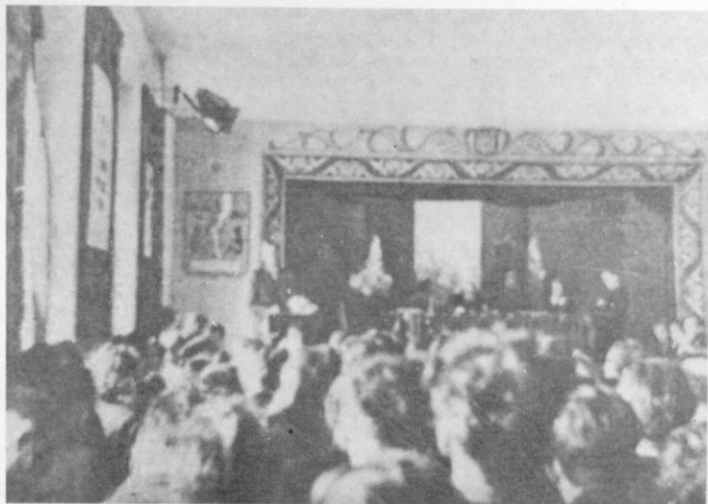
Можливо, що втілення в життя цих резолюцій могло на якийсь час стримати безперервний занепад Пласту в діаспорі. На жаль, ці резолюції, через ряд причин, не були вповні проведені в життя. Цих причин було багато: здається, головною з них була дещо незграбна організаційна побудова КУПО, яка не дає належної виконавчої сили ГПБулаві.

Важко судити, чи резолюції Другого конгресу могли розв'язати проблеми діаспорного Пласту, чи ні. В усякому разі, стан Пластової організації в шести країнах нашої діаспори не покращав, а навпаки, далі погіршувався; аналіз цього

стану показував наявно, що, якщо щось не зміниться, то Пласт взагалі протягом найближчих 10–20 років перестане існувати в різних країнах українського поселення.

В результаті такого невідрадного стану в 1984-ім році скликано **Пластовий Конгрес Третій**, який діяв дещо в інший спосіб, як його попередники. Знову завзято працювали (вже десь від 1980-го року) підготовчі комісії; але, замість однієї, вирішальної сесії цього конгресу, скликано було (протягом 10 років) цілий ряд сесій, на яких обговорювалися пекучі проблеми Пласту в

задовільнилися лиш листами-наріканнями. Також краї не завжди зуміли втягнути в процес підготовки цих рекомендацій широкий загальний членства: в більшості ці рекомендації відзеркалюють лиш думки декількох осіб, а не цілого краю. Ці рекомендації країв різного роду: від чисто процедурних, "косметичних" — до далекойдучих, які пропонують радикальні зміни в ідеологічних підставах Пласту. Теж треба підкреслити, що деякі рекомендації країв не зовсім збігаються з рекомендаціями Пластового Конгресу Другого, ані з рекомендаціями двох перших сесій Пластового Конгресу

Перший Пластовий Конгрес, Ашафенбург, Німеччина, 1948

діаспори. Підготовкою кожної сесії займалась зовсім інша група людей, внаслідок чого праця Третього конгресу не мала потрібної послідовності — кожна група почала все від початку. Ці сесії підготовлювали різні рекомендації тощо.

Щоб дати краєвим проводам належний голос у підготовці рекомендацій конгресу, доручено КПС-ам підготувати на третю сесію конгресу ряд своїх власних пропозицій. Це завдання краї в більшості виконали, але неоднаково: деякі краї підготували обширні праці, а інші

Третього.

Не підлягає сумніву, що люди, які підготували ці рекомендації, як теж люди, які подали свої думки в перших двох сесіях цього конгресу, працювали дуже щиро і віддано, стараючись врятувати від загибелі свою улюблену Пластову організацію. Якщо б справи в світі не змінилися, то на цій, заключній сесії Третього конгресу, треба було б об'єднати і виробити нову, відважну й далекойдучу програму акції Пласту в діаспорі, узгіднивши із краєвими проводами, що мали б її як програму дії на наступні роки.

Одначе стан в світі радикально змінився: відродження України призвело до відновлення Пластової організації на Рідних Землях, як теж в Польщі, Чехо-Словаччині й деяких інших країнах українського поселення. Це змінило цілу ситуацію так, що багато з наших недавніх думок є вже неактуальними. Що ж ми повинні робити тепер?

ПІДСУМКИ ДОТЕПЕРІШНІХ КОНГРЕСІВ

Поки відповімо на це питання, поміркуймо, чого домоглися попередні Пластові Конгреси?

По-перше: зовсім ясным є, що хоч ці конгреси й називались ідеологічними, вони ні трохи не змінили основних ідеологічних засад Пласту. Навпаки, вони кожний раз підтверджували незмінність пластової ідеї і її гнучкість й універсальність, яка дозволила нам пристосувати цю ідею до нових обставин. "Пластова ідея завжди жива" — було нашим моттом протягом останніх 50 років,

від часу відновлення Пласту по другій світовій війні.

Можливо, Пластовий Конгрес Третій у своїм третім етапі рекомендував би якісь основні зміни в пластовій ідеології, але навряд, чи такі зміни були б прийнялись. Я думаю, що це не випадково. На це є деякі дуже важні психологічні причини.

Бо ж коли ми проаналізуємо суть пластової ідеї, то стає ясным, що вона була створена для молоді України. Ми в діяспорі вибрали її для наших цілей і пристосували до наших обставин. Але в глибині серця кожний з нас розуміє, що ми є лиш сторожами пластового вогню, лиш опікунами, а не творцями цієї ідеї. Пласт належить Україні. Нашим завданням в діяспорі було і є зберегти цю світлу ідею для нашого народу, який її створив і який її потребує.

За останніх п'ятдесят років, коли Пласт був заборонений на наших землях, ми, сторожі пластового вогню, сповнили наше завдання: зберегли цей вогонь для українського народу і тепер, коли наша земля є в стані Великого Відродження, ми передали цю ідею — в її оригінальній, незмінній формі — назад законним власникам: молоді України. І сьогодні пластова ідея вже не є тільки в

посіданні діяспори, а перейшла також назад на рідні землі, де вона зродилась.

З повищих міркувань випливає, що Пласт в діяспорі сьогодні не може думати про якісь односторонні зміни в пластовій ідеї чи методиці. Такі зміни — якщо вони покажуться доцільними — будуть в компетенції Пласту на Рідних Землях.

Одначе сьогодні Пластова Організація в Україні ще не є вповні розбудована, ще себе "не знайшла". Пласт в Україні оформився, щойно розпростовує крила, шукає собі шляхів. Сьогодні він тільки засвоює пластову ідеологію, пластові методи, пластовий стиль. Тож тепер він ще не може нічого міняти. Але за декілька років, коли Пласт в Україні вже буде відповідно розвинений, напевно треба буде скликати Пластовий Конгрес Четвертий, щоб застановитись над доцільністю й потребою можливих змін — але вже з нової перспективи, з перспективи Українського Пласту в Україні і його віток, розкинутих по цілому світі — і в західній, і в східній діяспорі.

ПІДСУМКИ І РЕКОМЕНДАЦІЇ

На основі цих міркувань, можна зробити такі висновки:

Перші конгреси були скликані в відповідь на пекучі проблеми Українського Пласту в діяспорі і в більшій чи меншій мірі виконали поставлені їм завдання.

Ні один з цих конгресів не зробив суттєвих змін в основній пластовій ідеології чи методиці, а лиш старався пристосувати їх до обставин дня.

Перший Пластовий Конгрес. Сктм. д-р. Юрій Старосольський говорить про духовний виряд пластуна.

ДУМКИ ПРО ПЛАСТОВІ КОНГРЕСИ

В світлі подій, які заіснували сьогодні в Україні, а зокрема в світлі факту відновлення Пласту на Рідних Землях, багато пропозицій, над якими працював Пластовий Конгрес Третій, є нереальними й неактуальними. Будь-які радикальні зміни мусять бути відкладені на розгляд в майбутньому, коли ми ввійдемо в новий етап нашої історії.

Сьогодні Пластова організація в діяспорі передає в Рідні Землі збе-

України, але теж спричиняє ренесанс Пласту в діяспорі, бо вони дадуть діяспорному Пластові потрібне цілеспрямовання й потребу праці для спільної ідеї. Замість вічно "платати" над своїми власними проблемами, пластуни в діяспорі працюватимуть для рідного народу, який цієї допомоги дуже потребує; через цю працю багато діяспорних проблем перестане виглядати важними.

країнах діяспори, чи — можливо — треба буде створити в різних країнах поселення нові "діяспорні" організації (може, під іншими назвами), які продовжували б роботу Пласту, але в дещо зміненій формі, інакшій від Пласту в Україні. Для вирішення цієї важливої справи, напевно, потрібно буде докласти чимало зусиль, порадитися.

ЗАКІНЧЕННЯ

Помимо всіх перешкод і всупереч величезному тиску нашого довілля, ми, пластуни в діяспорі, вистояли протягом п'яти довгих десятиліть і зберегли в наших серцях святий вогонь Пластової Ідеї, щоб передати її нашому народові в час його тріумфального відродження. Цим ми можемо гордитися. Але мусимо успішно довести це наше завдання до кінця й подбати, щоб пластова ватра, розпалена цим вогнем на вершкун Карпатських гір, палала сильним, незнищеним вічним вогнем, освічуючи воскреслу волю нашого народу.

режену пластову ідею, пластові традиції, методологію тощо. Цей надзвичайно важливий процес мусить продовжуватись аж до його успішного закінчення, що забере ще декілька років. Він повинен абсорбувати сьогодні всю нашу увагу, всю нашу енергію, всі наші засоби.

Шляхетна праця пластунів в діяспорі, спрямована на відновлення Пласту в Україні, як теж тісні зв'язки пластунів в діяспорі з материком, не лиш допоможуть у розбудові Пласту

Коли Пласт в Україні вже буде сильним і могутнім, потрібно буде скликати Пластовий Конгрес Четвертий, щоб достосувати пластову систему до нових обставин України і діяспори — не лиш західної, але й східної.

Тоді нам треба буде застановитись над майбутнім способом дії Пласту в різних обставинах і вирішити, чи ми повинні придержуватись цих самих ідеологічних і методичних підстав в Україні і в різних

Дорогі читачі!

Присилайте до редакції "Пластового Шляху" свої думки й реакцію на цю статтю — чи на будь-яку іншу статтю в нашому журналі!

"Пластовий Шлях" — це ж ВАШ журнал, журнал думок, ідей і дискусій!

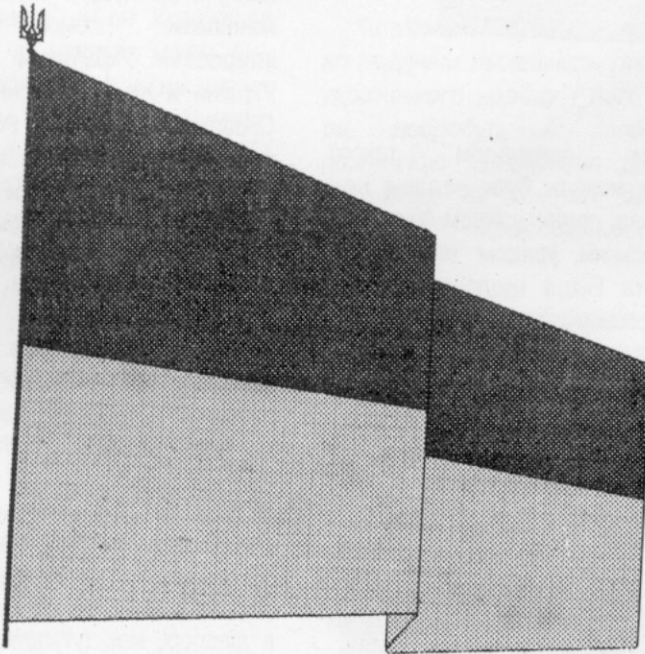
Пишіть! Ми нетерпеливо очікуємо пошту від Вас!

Редакція

Михайло Мохнатий

УКРАЇНСЬКІ ПЛАСТУНИ У ДІЯСПОРІ: ПИТАННЯ ПОДВІЙНОЇ ЛЬОЯЛЬНОСТІ

В пластовій пресі, зокрема в "Пластовому Шляху", відбулась свого часу жива дискусія на тему так званих двох батьківщин. В цій дискусії обговорювано проблему поділеної льяольности в серцях пластунив української діяспори: з одного боку, вони присягають в Першому Обов'язку Пластуна "Бути вірним Ук-

раїні", а з другого — вони громадяни США, Канади, Англії, Австралії тощо й мусять присягати на вірність і льяольність своїй державі поселення.

Рівночасно ми вимагаємо в Пласті від наших членів беззастережної чесности й характеру. Як же ж можна в чесний спосіб, не кривлячи ду-

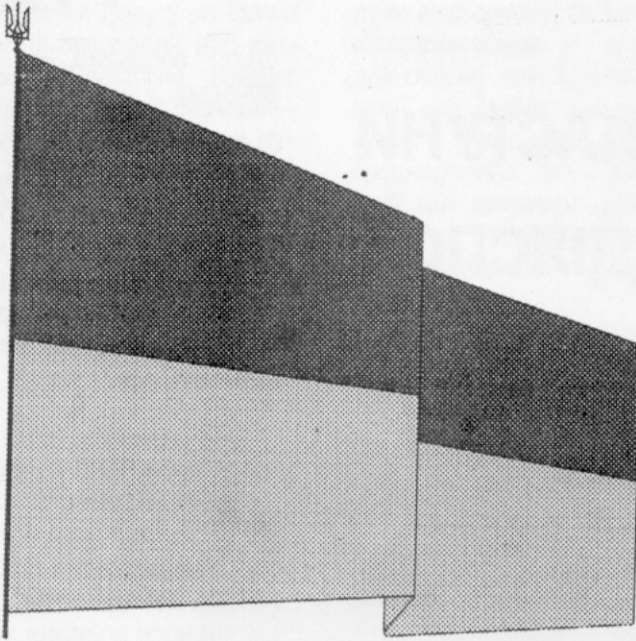
шею, погодити ці дві вимоги вірности?

В дискусії, яка в той час виникла, ми відкинули так звану "єврейську розв'язку" — себто наслідування єврейської діяспори в Америці, яка, хоч твердить, що вірна Америці, але ж в першу чергу піддержує Ізраїль як "вищу льяольність" кожного члена єврейської віри.

Ми вирішили тоді, що така розв'язка не була б чесна, й ми не можемо накидати її нашим дітям. Крім того, вона була б для нас дуже політично небезпечна: бо ж євреям в Америці завжди закидують, що вони є в дійсності агентами чужої держави ("п'ятою колоною" для Ізраїлю), але вони собі з того нічого не роблять, бо мають величезну політичну силу в Америці. Ми ж такої політичної сили не маємо; якщо б ми вчили наших дітей, що їхня перша політична льяольність є Україні, а не Америці, то ми б свідомо могли наразити їх на політичні переслідування. Це питання є ще більш делікатним в інших країнах наприклад, в Англії, в Аргентині, в Німеччині.

В той час ми найшли для цієї проблеми досить задовільну розв'язку: ми ствердили, що льяольність до США чи іншої країни поселення — це політична, державна льяольність, а вірність Україні — це етнічно-культурна льяольність бездержавному народові. Такі дві льяольності собі не заперечують, тим більше, що в інтересі і України й США (чи кожної іншої країни, де тоді діяли пластові організації) є поборювати московський комунізм, який тоді був для всіх цих країн головним ворогом і загрозою.

УКРАЇНСЬКІ ПЛАСУНИ У ДІЯСПОРІ: ПИТАННЯ ПОДВІЙНОЇ ЛЬОЯЛЬНОСТІ

В такий спосіб ми розв'язали тоді це складне й делікатне питання. Ця розв'язка була чесна й всіх задовільнила, так що до часу віднови Української Держави це питання більш не виринало. Але тепер ситуація різко змінилась, і ми повинні — щоб бути чесними самим із собою — відновити дискусію й знайти задовільну розв'язку.

В чому ж проблема?

Проблема в тому, що тепер вже існує незалежна Українська Держава, інтереси якої не завжди будуть такі самі, як інтереси Америки, Канади, Австралії чи Німеччини — а вже що тут і казати про Польщу чи Словаччину, де тепер теж існують пластові організації української діаспори. Поміж інтересами України та інтересами тих держав можуть і, напевно, будуть виринати не раз і не два різні конфлікти — чи то справжні конфлікти розбіжних підставових інтересів тих держав, чи лиш політичні розбіжності урядів.

Добрим прикладом такого конфлікту можуть бути недавні непорозуміння поміж урядом України і американським урядом колишнього президента Буша щодо нуклеарної зброї і договорів т.зв. СЛПТ I і СЛПТ II. Справа в тому, що адміністрація Дж Буша старалася всіма силами примусити Україну підписати ті договори, не даючи українській Верховній Раді часу на це, щоб ті документи як слід прочитати й простудіювати, і додати до них відповідні застереження, які охороняли б інтереси української держави. З тієї суперечки зробилась ціла інтернаціональна буча, коли США почали погрожувати санкціями слабкій українській державі. Де в цім конфлікті мала б бути льояльність кожного пластуна в Америці?

В цьому специфічному випадку можна справу вирішити (в своїй душі) логічно й задовільно. Бо хоч в інтересі США і світу взагалі є, щоб було якнайменше держав із нукле-

арною зброєю, то немає найменшої причини тиснути на Україну, щоб вона підписала цей договір ще за панування Джорджа Буша, щоб лиш дати йому в історії місце архітектора цих договорів. Україна має повне право вимагати, щоб з її життєвими інтересами Америка рахувалась. Тож — без найменшого внутрішнього конфлікту — я можу піддержувати в цій суперечці Україну й писати в цій справі листи, і всіма можливими способами старатись вплинути на американський уряд, щоб він в мирний і спокійний спосіб розв'язав цей непотрібний і шкідливий для світової справи миру конфлікт.

Але так легко завжди не буде. Можуть заіснувати справжні, глибокі конфлікти поміж життєвими інтересами України й Америки, чи України й Німеччини, чи Польщі, чи Словаччини, чи навіть Росії — якщо і там виникнуть пластові з'єднання. Колись може прийти навіть до збройного конфлікту поміж Україною і країною, де працює українська пластова організація.

(До речі, вже раз була війна поміж двома країнами, де є український Пласт: так звана "Фалькляндська війна" між Аргентиною і Великобританією; можливо, що по обидвох сторонах в цій війні були вояки-українці, члени Пласту.)

Пласт, зокрема український Пласт в діаспорі, має тут потенційно велику проблему, яку треба якось розв'язати.

Дорогі Читачі! Ви напевно думаєте, що я Вам тут запропоную го-тову розв'язку цього питання .

Але так легко воно не є. Я такої вигідної відповіді не маю, а можу лише, як колись Сократ, поставити запитання, а Ви вже самі мусите над ним задуматись і знайти відповідь .

УКРАЇНСЬКІ ПЛАСТУНИ У ДІЯСПОРІ: ПИТАННЯ ПОДВІЙНОЇ ЛЬОЯЛЬНОСТІ

Я можу тут лиш накреслити деякі думки, які Ви, доррігі читачі, можете взяти (або не взяти) під увагу, коли будете застановлятися над цією проблемою. Отож:

Що саме ми розуміємо під поняттям "Україна" в Першому Обов'язку Пластуна:

— Українську Державу і її уряд?

— Український народ і його культуру, етнос й історію?

— Географічну країну "Україну", розташовану на північ від Чорного моря?

— Чи якусь комбінацію цих понять?

Якщо "Україна" — це Українська Держава, то чи пластуни мають бути вірні їй, який би та держава не мала режим — демократичний, диктаторський, комуністичний? Чи пластуни мають завжди бути вірні українському урядові, навіть, якщо б — не дай, Боже, — він потрапив до рук, скажімо, комуністичного диктатора?

Чи пластуни в Україні мусять мати таке саме поняття слова "Україна", як українські пластуни в діяспорі? Чи можуть бути розбіжності в дефініції цього поняття поміж Україною а діяспорою? Чи це обов'язково привело б до розколу Пластової Організації на дві відмінні організації?

А як справа із льояльністю до країни Вашого поселення? Чи Ви хочете бути вірні тій країні, чи урядові тієї країни, навіть якщо цей уряд помиляється? В США був колись такий вислів: *My country — right or wrong* (Моя країна — чи вона має за собою правду, чи ні!) — чи Ви підтримуєте таку концепцію льояльності до країни свого поселення?

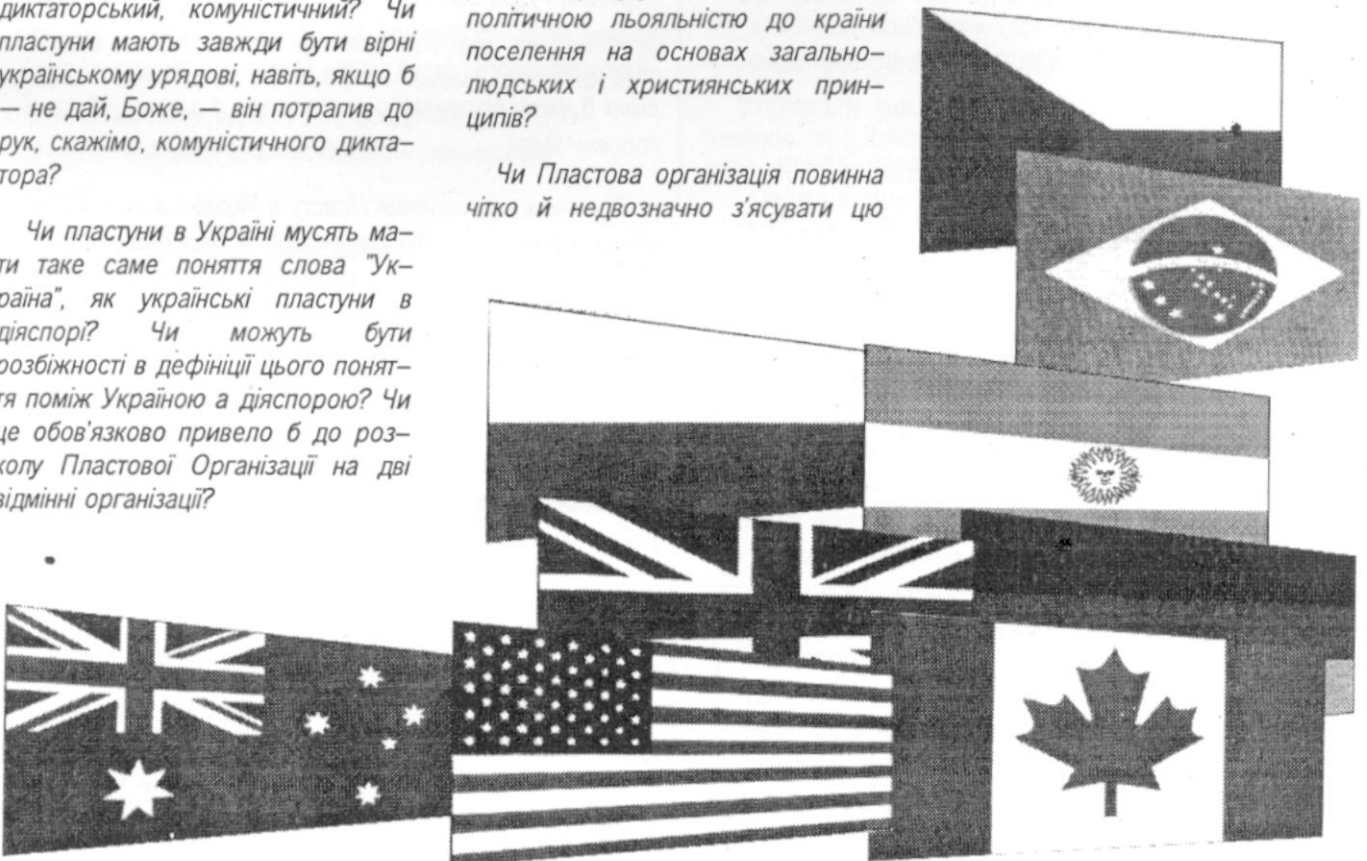
Чи льояльність до будь-якої країни є (чи то повинна бути) найвищою льояльністю українського пластуна? Чи немає вищої льояльності? — скажімо, до загальнолюдських етичних і моральних засад, чи до християнських принципів любови Бога й ближнього?

Чи можливо було б конструктивно поєднати льояльність (любов) до українського народу і його культури, добробуту й свободи із політичною льояльністю до країни поселення на основах загальнолюдських і християнських принципів?

Чи Пластова організація повинна чітко й недвозначно з'ясувати цю

справу кожному своєму членові, чи може задоволитись лиш загальнолюдським, моральним вихованням на принципах любови до своєї країни побуту і до країни своїх предків і залишити вирішення будь-яких моральних питань в специфічних випадках сумлінню наших вихованків?

Це великі, поважні й далекойдучі питання, які є в самому центрі ідеологічних підстав нашої організації. Ми мусимо над ними застановитися, їх передумати, продискутувати й вирішити. І треба їх вирішувати дуже швидко, тепер, коли міняється світ, коли кристалізуються ідеологічні підстави нового Пласту — організації державного українського народу.

ОДИН СВІТ - ОДИН ПЛАСТ!

Вітаю Вас, дорогі друзі й подруги!

Редакція журналу "Пластовий Шлях" звернулась до мене з проханням вести на його сторінках сталу рубрику — гутірку, в якій можна було б порушувати різні теми, які турбують нас всіх в даний час. І я погодився розпочати такий відділ під назвою "Думки Старого Вовка". В цій рубриці я пляную розпочинати дискусії на різні теми; сподіюсь, що Ви будете мені відповідати, бо ж дискусія — це не монолог однієї людини, а розмова, обмін думками поміж багатьма людьми. Тільки тоді може вона бути цікава й корисна.

Першу, сьогоднішню розмову хотів би я розпочати на тему, яка дуже на часі: про справу пластової єдності і єдності.

Що ж означають ці поняття? Під словом "єдність" ми розуміємо узгодження, спільну дію всіх членів нашої організації. Це не означає, що ми всі однаково думаємо, у всьому між собою згоджуємось і не маємо своїх індивідуальних думок. Ні! Пластуни є індивідуалісти і ми виховуємо їх на індивідуалістів, які мають свої переконання, свою ініціативу, свої думки.

Але вони діють спільно, разом, щоб подолати труднощі й проблеми і дійти до спільної мети. Вони вміють і можуть обговорити й продискутувати свої думки й позиції і дійти до взаємного порозуміння. Бо ж "в єдності сила народу...", як співається в пісні. Справжні пластуни завжди вміють знайти між собою спільну мову.

Сварки й непорозуміння нас завжди послаблюють. Якщо б ми завжди між собою лиш сварилися, то ми не могли б нічого корисного досягнути, і тоді взагалі Пласт став би неефективним для добра України й українського народу.

Поняття "єдності" має в нас інше значення. Пласт існує сьогодні в різних країнах навколишнього світу. В кожній країні, ба — в кожному місці, де існує Пласт, є інші умови, інші проблеми. Легко було б нам розгубитись: витворити в кожній місцевості свої методи, свої засоби праці, свій підхід до справ, може, й свої окремішні цілі, свою мету...

І тоді, замість одного Пласту, замість однієї організації української молоді, яка прямує до вищих, спільних загальнолюдських й українських національних ідеалів, вживаючи на це засобів, розвинених Байден-Пауелом і Дротом, ми б мали ряд окремих, льокально-провінційних організацій, які не мали б між собою нічого спільного, окрім назви Пласт. Це значно послабило б нашу організацію й відібрало б від неї її силу й головну мету.

В умовах відновлення Пласту в Україні, а теж заснування нових пластових організацій в ряді інших країн, заіснувала небезпека, що ми могли б нехотячи втратити нашу єдність і нашу єдність. Бо ж, не раз нові пластові з'єднання засновували доброзичливі й ентузіастичні особи, які хотіли якнайкраще, але не ко-нечно знали, як це зробити. Вони лише чули про Пласт і подивляля його й хотіли заснувати, щоб дати українській молоді якнайкраще виховання для добра України.

Але вони самі не мали можливості вирости в пластовій організації і їхнє зрозуміння пластової ідеології й пластової методи було "з другої руки". Кожний інтерпретував поняття "пласту" по-своєму: одні розуміли Пласт як націоналістично-політичну, а може, й революційну організацію, інші — як релігійне товариство, ще інші — як спортивне тощо.

Пласт же ж — це щось зовсім іншого. Це своєрідна, оригінальна організація, базована на загальнолюдських ідеалах із своєю власною методою праці, частина інтернаціонального скавтіngu, але пристосована до суто українських умовин і потреб основоположниками Українського Пласту — Дротом, Чмолою і іншими.

Ця ідеологія і ця метода були перевірені, удосконалені й ошліфовані 70-літньою історією й випробуваннями "через вогонь і воду", крізь величезні труднощі й тарапати буремних подій, які перейшов український народ і наша організація. Пласт витримав цей "іспит історії" і дав українському народові сотні, тисячі відданих, патріотичних, чесних і характерних синів і дочок — не лиш рядовиків, а й світлих провідників нашої нації. Таку організацію, такий стиль, методи й ідеологію варто задержати й продовжувати на майбутнє.

Тому тепер, в цей п'який, хаотичний час розбудови й поширення нашої організації, слід не забувати наші підстави, наш ґрунт, який нам дав силу в минулому і який так конечний буде нам в майбутньому.

Одним словом, ми мусимо вважати, щоб залишився і надалі "один Пласт" в одному широкому світі, щоб задержати пластову одність і не роздрібити, не "розтринькати" її в десятках льокально-провінційних підходів.

Так легко було б вводити зміни, які не раз видаються нам привабливими, для розв'язання проблем, які в даний момент здаються нам такими важливими... Але, біжучи за перехідним, ми можемо стратити візію вічного, довготривалого, найважливішого... Ми можемо загубити нашу одність і ніколи її вже не відзискати.

З'єднані, ми повинні йти до одної, спільної мети: добра й краси, щастя для нашого народу й для цілого людства. Пам'ятаймо: є лиш ОДИН СВІТ і ОДИН ПЛАСТ!

Ваш Старий Вовк

МОЛИТВА ПЛАСТУНА

Великий Боже, молимо Тебе, щоб зробив нас гідними довір'я, бо є такі, що довіряють нам.

Зроби нас сумлінними — бо нашою сумлінністю ми досягнемо наші найвищі ідеали.

Вчи нас братерськості й приятельськості, бо є багато таких, що потребують приятелів.

Дай нам нагоду вказати нашу чемність — чемність, що м'який килим на долівці життя.

Зроби нас корисними — ліси й поля є повні твоїх сотворінь.

Поможи нам бути здисциплінованими — бо успіх досягає лише той, хто перше навчиться слухняності.

Зроби, щоб ми були все доброї гадки — бо життєрадісність — це наче зелена трава серед каміння при дорозі.

Вправляй нас в ощадності — ощадні звички уможливають нас бути щедрими для тих, що потребують.

Хай будемо відважні, відважні в темноті й відважні серед дня, але збережи нас, щоб ми не зловживали цією відвагою.

Поможи нам бути чистими в думці, в розмові, в ділах; і щоб ми все пам'ятали, що наші тіла є сотворені на Твій образ.

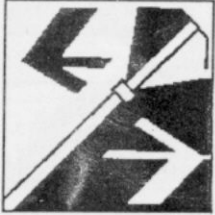
Понад усе, Отче, поможи нам бути повними пошани — не лише супроти Тебе, але супроти всього, що Ти сотворив. Поможи нам бути вірними Україні та готовими на всі її потреби.

Ми просимо Твоїї опіки у всіх наших проханнях і дай, щоб ми ніколи не забували про пластову присягу, що ми її добровільно зложили.

Амінь.

13.VI.93

Одержано з Аргентини.
Невідомий автор.

ГОЛОВНА ПЛАСТОВА БУЛАВА СПІЛЬНА ОБ'ЯВА

Головної Пластової Ради і Головної Пластової Булави з 19 квітня 1993 про міжнародні зв'язки Українського Пласту

У 1992 році Українська Скавтська Організація Пласт відновила складені попередньо в 1923, 1924 і 1929 рр. прохання про прийняття Українського Пласту до Світової Організації Скавтського Руху (СОСР). Вслід за тим голови Головної Пластової Ради і Головної Пластової Булави відвідали в дні 2.IV.1993 Світове Скавтське Бюро (ССБ) в Женеві, щоб нав'язати особисті зв'язки та поінформувати провідників Світової Організації Скавтського Руху про сучасний стан Українського Пласту.

У Женеві представників Українського Пласту прийняли: генеральний секретар СОСР д-р Жак Мореліон і його заступник та референт імпрез п. Жак Касаньо. У дружніх розмовах у приміщеннях ССБ впродовж майже цілого дня продискутовано ряд справ, пов'язаних із організуванням скавтських організацій у країнах, що були під радянською сферою впливів, зокрема зосереджуючи дискусії над умовами прийняття України до СОСР. Наші співрозмовники заявили, що воліли би мати до діла в Україні тільки з однією скавтською організацією – Пласт, замість із попередньо запропонованою деким асоціацією скавтських організацій. На їх думку, об'єднання всіх нових організацій скавтського типу під проводом Пласту, який має за собою довгу традицію, вплине позитивно на об'єднання і скріплення молодого держави. Вони також проінформували нас про плани своїх відвідин України та про їхнє бажання перенести представництво ССБ з Москви на Крим. ССБ високо цінить відношення і допомогу Пласту в діаспорі до Пласту в Україні, кажучи, що "пластуни в діаспорі мають скавтське виховання". Це є запорукою на те, що Пласт в Україні буде мати скавтський характер.

Протягом наступного тижня 3–10.IV.1993, у Санкт Йоган (Австрія) голови ГПР і ГПБ відбули наради з головою Крайової Пластової Старшини України пл.сен. Олександром Криськовим. У нарадах брала участь теж голова Крайової Пластової Старшини Німеччини пл.сен. Марта Мялковська. Обговорено плянову поїздки представників ССБ в Україну та дальші заходи, потрібні для прийняття

українського скавтіngu – Пласту до СОСР. При цій нагоді устійнено також деталі ЮМПЗ–93, що відбудеться в липні–серпні цього року в Україні.

Паралельно поінформовано уряд України про міжнародні зв'язки Українського Пласту. Меморіал Головної Пластової Булави в тій справі, з датою 4.III.1993, передано через амбасадора України в Америці п.Олега Білоруса. Подібні зв'язки і відвідини були також в амбасадах України в інших краях, де діє Пласт. У Києві представники головного пластового проводу і Крайової Пластової Старшини України відвідали дотичні міністерства уряду України, поінформували їх про старання Пласту про прийняття до СОСР і передали копії меморіалу ГПБ.

В дні 19.IV.1993 д-р Жак Мореліон відвідав президента Л.Кравчука та поінформував його про скавтський рух, підкреслюючи що в 15–ох областях України діє вже Українська Скавтська Організація Пласт, яка має завданням патріотичне виховання молоді, без уваги на її етнічну чи конфесійну приналежність. Президент Кравчук заявив, що такої організації Україні якраз конче потрібно й обіцяв підтримку уряду України. Д-р Жак Мореліон також відвідав і мав розмови з Анатолієм Матвіснком – головою Комітету молодечих справ у Верховній Раді, Валерієм Борзовим – міністром молоді і спорту та Володимиром Барабашем – його заступником, Володимиром Чернишем – віцеміністром юстиції і Анатолієм Погрібним – віцеміністром освіти.

Того ж дня відбулась у Києві зустріч–нарада всіх сторін, зацікавлених скавтіngом в Україні. Участь брали: представники СОСР, члени крайового пластового проводу України, представники окремих скавтських угруповань Дніпропетровська, Харкова, Кривого Рога, Одеси і Ялти, як теж речники уряду України. Відпоручники уряду заявили, що уряд України не бажає бачити асоціації чи конфедерації скавтських організацій в Україні, а натомість Пласт уже на стільки розвинувся, що може репрезентувати Україну на міжнародній скавтській арені. Інші зацікавлені

скавтігом групи повинні прилучитися до Української скавтської організації – Пласт. Уряд стоїть на становищі, що представництво ССБ повинно бути у Києві. Підписано угоду між Міністерством освіти й Крайовою Пластовою Старшиною про співпрацю щодо патріотичного виховання молоді.

Відомо, що на прихильний погляд ССБ й уряду України позитивний вплив мав меморіал ГПБ з дня 4.III.1993 та Заява голів світового пластового проводу та крайового пластового проводу України, підписаного на Вовчій Тропі в дні 22.VIII.1992, згідно з придержуваними правилами всіх державних скавтських організацій у світі, що вступ до Української скавтської організації – Пласт є відкритий для всіх громадян України, котрі визнають ідейні основи Пласту і готові присягнути на вірність Богові й Україні.

Дякуємо всім, хто причинився до успіху цієї акції – своєю працею чи своїми датками. Датки на фонд "Пласт – Україна" можна пересилати на адресу.

DR. G. M. J. Slusarczuk
53 Bayberry Dr
Monroe NY 10950
USA

С К О Б І

пл.сен. Любомир Романків, СМ
Голова ГПР

пл.сен. Орест Гаврилюк, ЧМ
Голова ГПБ

УРИВКИ ЗВІТУ З ПОЇЗДКИ В УКРАЇНУ Д-РА ЖАКА МОРЕЛІОНА ГЕНЕРАЛЬНОГО СЕКРЕТАРЯ СВІТОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ СКАВТСЬКОГО РУХУ

Ситуація зі скавтігом в Україні є особлива, в тому сенсі, що існує Скавтська Організація (Пласт), створена в 1911р. і активна до 1922 р. в західній частині країни, збережена після того Українською Діаспорою закордоном і тепер знову діюча головно на терені свого повстання, але теж – до меншої міри – в решті держави.

...“(в нашій opinii й теж в opinii уряду України) треба опертися спокусі (позірно) “легкої” розв'язки створити Федерацію, принаймні, в цій стадії.

... у такій країні як Україна, яка дуже потребує національної єдності, Федерація дефінітивно не підсилювала б таку єдність.

...“Федерація могла би витворити Скавтський Рух двоюкої вартости: першорядної для П Л А С Т У з його традиціями, але другорядної для “новонароджених Скавтів”, бо якість першої зовсім не була би передана другій.

“Одначе, ЯКЩО БИ ПЛАСТ був прийнятий усіма (і в першу чергу ВСІМА УКРАЇНЦЯМИ) як ОДИНОКА своєрідна національна Скавтська організація, це принесло би:

– більшу єдність (і силу котра приходиться з єдністю) так у національному і скавтському контексті.

– передачу вироблення ПЛАСТУ (через вишкіл і програму) другим.

(Чи Пласт)...“може стати досить “всеукраїнським”, щоб усі українці природньо й спонтанно ідентифікувати себе з Пластом ?

Якщо так, то це було би великим обсягом для України, для Українського Скавтігу і для Світового Скавтігу. Завдання є важким, але вартим, щоб за нього взятися. Цю opiniiю поділяють провідники Пласту в діаспорі, з якими ми дискутували цю справу в Женеві перед поїздкою в Україну.

“Щоб це досягнути, ПЛАСТ потребує передусім ЧАСУ й ПІДДЕРЖКИ. Часу, бо ментальність і поняття не міняються через ніч, і піддержки всіх зацікавлених, але передусім українського уряду, який мусить допомогти Пластові стати більш поширеним і більш видним в усій державі через публікацію й розмноження матеріалів, вишкіл провідників, підсилення адміністрації і т.д.

В заключення хочу підчеркнути, що ця аналіза й ці кроки були дискутовані з урядом України, який ВПОВНІ ПОДІЛЯЄ наші погляди і який дуже допоміг нашому завданню.

УГОДА

про спільну діяльність

м.Київ "19" квітня 1993р.

укладена між Міністерством освіти України, надалі – МІНІСТЕРСТВО, з одного боку, і Українською Скавтською Організацією ПЛАСТ, надалі – ПЛАСТ, з другого боку, про наступне:

1. Предметом даного договору є спільна діяльність у справі всебічного і патріотичного виховання української молоді через відродження в Україні ігрової методи виховання особистості згідно зі скавтським законами.

2. Пласт зобов'язується підтримувати, впроваджувати настанови та концепції Міносвіти, направлені на виховання морально і фізично здорових, відданих справі національної розбудови України, громадян.

3. Міністерство сприяє Пластові в створенні 4-х /Київ, Львів, Донецьк, Симферополь/ консультаційно-методологічних скавтських центрів для теоретичного навчання та вишколу впорядників новацьких і юнацьких груп.

4. Міністерство сприяє Пластові у вирішенні питання передачі в його розпорядження ряду таборових комплексів в Україні з приміщеннями, системами обслуговування і господарською атрибутикою.

5. Пласт надає Міністерству освіти можливість на своїй видавничій базі в м.Тернополі, використовуючи персонал пл.газети "Цвіт України", видавати необхідну методичну літературу, книжки, журнали.

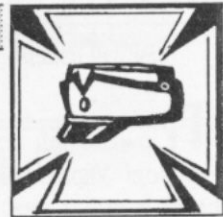
6. Міністерство веде роз'яснювальну роботу через обласні структури освіти щодо методів і принципів скавтського виховання молоді, сприяє виходові в ефір (радіо, телебачення) скавтських програм.

7. Пласт і Міністерство спільно організують видання методичної, виховної літератури, посібників, журналів, газет, плакатів, випуск навчально-пізнавальних фільмів.

8. Міністерство і Пласт організують в серпні 1993 року міжнародне свято української молоді в рамках святкування 80-ліття Української Скавтської Організації "ПЛАСТ".

Україна, Київ,
проспект Перемоги,10
Перший заступник Міністра
Анатолій Погрібний

Україна, мЛьвів
вул. Шептицьких,16
Голова УСО "Пласт"
Олесь Криський

Під час моїх поїздок в Україну, мене часто запитують: "Як ви думаєте, коли наша біда скінчиться? Коли в нас, в Україні, буде вже все гаразд?" Я завжди їм відповідаю: "За яких 20 до 25 років." Люди тоді хвилювались: "Чому ж так довго? Чи треба аж стільки років, щоб наладнати нашу економіку?". На це я відповідаю: "Ні, економіку можна б наладнати за яких 3 чи 5 років; вона є тепер хаотична, але в принципі здорова і їй нічого не бракує! Проте треба 25 років, щоб замінити менеджерів й інших провідників в Україні новими людьми, бо поки будуть правити країною ті самі люди, які залишились ще з радянських часів і не перестали думати радянськими категоріями, то в Україні буде й надалі економічна криза. А треба яких 25 літ, щоби стару генерацію замінити новою!"

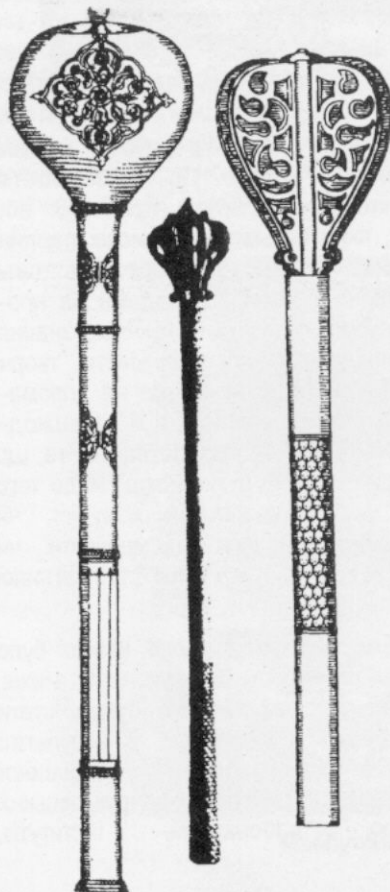
Бо ж кожному, що бачить сьогоднішній стан в Україні, стає ясно: найбільшою проблемою України в наш час є не перестаріла економічна система, не брак матеріалів, не брак валюти, не загроза з-за кордону, не етнічні меншини, навіть не брак єдності чи політичний хаос — а брак добрих провідників: в економіці, в індустрії, в політиці, в фінансах, в торгівлі тощо.

В усіх цих ділянках чільні позиції займають переважно колишні комуністичні апаратники, колишня "номенклатура", партійні трутні, які сповільнюють прогрес, здержують конечні реформи, а часто й саботують все, те позитивне, що діється. Вони є всюди: в Верховній Раді, в Раді Міністрів, у всіх урядах — від державних, до обласних, до міських, — але теж і в адміністраціях заводів, колгоспів, інститутів, всіх фінансових, економічних, торговельних і суспільних інституцій. Вони правлять державою, освітою, транспортом, комунікацією; вони держать в своїх руках цілу інфраструктуру української економіки.

Доки такі люди при владі, доти нічого в Україні насправді не може

Любомир Онишкевич

НАЙБІЛЬША ПОТРЕБА УКРАЇНИ — ВИШКІЛ ПРОВІДНИКІВ

змінитись, бо вони знають лиш один спосіб дії — централізований, перестарілий, який унеможливує введення нових способів дії, які єдині можуть вивести Україну з кризи. Багато говориться про вільний ринок тощо — але це все лиш "в теорії"; насправді нічого не може змінитись, поки не відійдуть старі апаратники.

А щоби тих людей замінили нові, молоді, кращі люди з іншим, модерним наставленням до справ — треба хоч одне покоління, треба яких 25 літ.

Це не випадково, що Японії й Німеччині зайняло 25 років по війні, щоб економічно розростись; тих самих 25 років потрібно було й Південній Кореї по корейській війні, а теж багатьом іншим країнам в подібній ситуації. Тож Україна не є під цим оглядом унікальна.

Щоб не бути голослівним, хочу — для тих людей з діаспори, які ще не були в сучасній Україні й не бачили, як все там виглядає — коротко описати існуючу ситуацію.

НАЙБІЛЬША ПОТРЕБА УКРАЇНИ—ВИШКІЛ ПРОВІДНИКІВ

Почнімо від політичних установ. В проводі України бачимо два роди людей: перші з них — це старі експаратчики, комуністи, які були колись на інших позиціях республіканських, обласних, районних чи льокальних установ і там залишились до тепер. Деякі з них "перебудувались" і стали — хоч в теорії — демократами і прихильниками вільного ринку. Чи така "перебудова" є справжня, чи лиш "на показ" — не завжди легко сказати. Напевно, поміж ними є багато щирих українців і багато демократів, але й чимало опортуністів.

Ті люди часто є високо тренованими політиками, дипломатами, економістами, урядовцями, різними експертами тощо. Але їхній тренінг був пристосований для централізованої системи: вони вміють брати накази й передавати їх своїм підвладним — і це все. Дуже часто в них немає ані ініціативи, ані ніяких особистих переконань — одним словом, вони були й залишились "апаратниками". А ще гірше — в багатьох з них немає етичних почувань: як брали колись хабарі за комуністичної системи, так і беруть їх сьогодні й часто зловживають назвою "вільного ринку", щоб створити ширму для особистої наживи.

Друга ж категорія людей — це колишні дисиденти. Це дуже часто письменники, поети, драматурги, журналісти, професори й інші інтелектуали. Це люди щирі, переважно всеціло віддані справі незалежності України — але політиками вони є лиш з потреби часу. Майже ніхто з них не має вишколу в політиці, а тим більше в економічно-фінансовому чи технічному, керівництві.

Бо ж звідкіля могли виробитись в тій ситуації професійні політики, які були б українськими патріотами й демократами, а не комуністами? Адже ж лиш партійних людей допускали до відповідного вишколу, університетів тощо. Лиш льоаяльним партійцям-апаратникам довіряли відповідальні пости в уряді!

Що більше: на такі посади часто не призначали тих людей, які були найбільш кваліфіковані чи найбільш чесні; призначали тих, яким найбільше довіряли, які мали найкращі контакти в партії, які були найбільш слухняні й віддані партапарату. До того ж при такій системі, на найвищі посади дуже часто вибивались найбільші шубравці, найбільш нечесні, а часто й найбільш жорстокі особи. Тобто саме ті, яких ми найменше хотіли б бачити в нашому уряді й на інших провідних позиціях в Українській Державі сьогодні.

Подібні справи в індустрії, торгівлі, економіці тощо. До університетів, політехніки, інститутів приймали або тих, яких батьки мали високі партійні позиції, або тих, що добре підплатили. Подібно було й з посадами на професійних позиціях — технічне знання, винахідливість, оригінальність, творчі здібності часто не то що не допомагали людині вибитись, а й перешкоджали їй в кар'єрі. "Не важне те, що ти знаєш, а кого ти знаєш". А до того — чи ти льоаяльний комуніст, чи знаєш, де й кого "підсмарувати", чи вмєєш пробиватись в лабіринті зігнилої партійної політики.

Без партквитка дуже важко було стати інженером чи науковцем, а вже, напевно, неможливо було стати технічним менеджером. В результаті такого підбору кадрів у більшості підприємств, заводів, конструкторських бюро, лабораторій, інститутів,

університетів тощо є дуже часто сьогодні не ті найкращі, винахідливі, творчі люди — а некваліфіковані, третьорядні партійні, які панічно боються ініціативи чи взагалі будь-якої зміни; вони й руйнують економіку України.

Скажете: чому ж їх не повикидати сьогодні й не замінити іншими, більш кваліфікованими людьми? Це не так легко. Бо ж в колишній системі лиш ті партійці змогли дістати відповідний вишкіл. Лиш вони знають сьогодні, як оперувати складною суперструктурою комплексної модерної держави, якою є Україна.

Ці люди можуть бути третьорядні, але вони сьогодні в Україні є дуже часто самотніми особами, які можуть ці функції виконувати. Іншого роду людей дуже мало; нових людей треба щойно вишколити й виховати.

Подібна ситуація існує теж в сільському господарстві, в освіті, в культурних установах і у всіх інших інституціях України. Існує там багато добрих людей — але переважно на периферіях. Вони не є в центрі, вони не в проводі, бо вони й не є ще настільки вишколені, щоб бути в проводі.

В Україні існує сьогодні величезний брак добрих провідників, які були б кваліфіковані, обізнані із модерними західними методами, але при цьому чесні. Таких людей надто мало; їх треба щойно виховати. Перестаріла, прогнила партійна система в Україні зміниться щойно тоді, коли велика більшість теперішніх провідників — в кожній ділянці життя — буде замінена новими, більш кваліфікованими людьми.

Що ж можна зробити, щоб прискішити процес зміни в Україні, тобто, оновити провідну верству України в якнайкорішому часі?

Якщо б Україна здобула свою незалежність в збройній боротьбі, то — можливо — все було б простіше: провідники-апаратники пішли би під суд і були б усунені із провідних по-

НАЙБІЛЬША ПОТРЕБА УКРАЇНИ—ВИШКІП ПРОВІДНИКІВ

зицій. Інші з них втекли б закордон чи пішли відразу в "одставку" або втратили б свої позиції — в якийсь інший спосіб.

Але — на щастя — так не сталося, Україна здобула собі незалежність в безкровній революції. Ця обставина означає, що в цілому процесі не було тисячей людських жертв, не було трагедій, крові, війни. Але це теж означає, що в проводі держави залишилась стара верхівка, якої не можна позбутись — вона мусить відійти природним способом. А на це треба хоч яких 25 років.

Водночас, треба нам вирощувати нові кадри провідників. Треба постаратись, щоб ці нові молоді люди були, з одного боку, витренувані в модерних, західніх "демократично-капіталістичних" методах і способах провідництва та в модерній технології, а з другого боку, щоб вони не були заражені тими самими хворобами, що "апаратники": нечесністю, хабарництвом тощо.

Таке виховання можна дати майбутнім провідникам нашого народу різними способами:

— через зреформовану освітню систему (від садочків до університетів);

— через різні спеціальні вишколи — наприклад, через школи менеджменту тощо;

— через відповідні книжки, підручники й добру молодіжну пресу;

— через нові професійні й наукові організації;

— через молодіжні організації, зокрема через Пласт-скавтинг — якого головним завданням завжди було виховувати добрих провідників для українського народу.

У країнська діаспора багато допомагає в цих ділянках, бо ж це є найбільш корисний спосіб допомоги Україні сьогодні.

Зокрема дуже багато допомагають пластуни із діаспори: при видаванні книжок, підручників й преси, в доставі

комп'ютерів для шкіл, викладаючи в школах менеджменту, навчаючи англійську мову, в праці з молодіжними спортовими клубами, у відновленні таких інституцій, як НТШ, чи Києво-Могилянська академія, чи Товариство українських інженерів, в допомозі Пластовому видавництву і взагалі Організації Пласт в Україні. Це величезна, муравлина, робота наших членів, яка абсолютно конечна для справжнього відродження України.

Якщо нам це вдасться, то наша Батьківщина стане за яких 25 років могутньою європейською країною. Якщо ж це не вдасться, то процес відродження може зайняти значно довший час або й не закінчиться ніколи, а це означатиме, що Україна залишиться на довгі роки другорядною, "недорозвинутою" країною, як якась Уганда чи Парагвай — якщо взагалі вона зможе втриматись незалежною державою.

І тут бачимо, яку величезну відповідальність капризна історія поклала на плечі українського Пласту. Ми мусимо виховати нове покоління чесних, характерних, здібних провідників нашої Держави, бо ж без цього — всі наші намагання, всі жертви, ціле море крові наших предків, які боролись за нашу незалежність, підуть марно.

Від Редакції:

В цьому, першому, числі відновленого журналу "Пластовий Шлях" ми передрукували декілька статей (а серед них і Л. Онишкевича про потребу провідників) із "Аву!", листка дружнього зв'язку пластового куреня "Сіроманці".

Ми радо будемо передруковувати в "Пластовому Шляху" матеріали із різних курінних й льокальних пластових видань: листків зв'язку, односторінок, курінних журналиків тощо. В цих виданнях часто з'являються дуже цікаві статті й дописи, які є великої ваги не лиш для даного куреня, чи станиці, а й для цілого Пласту, ба, часом і для цілої української спільноти.

Тому закликаємо пластові курені, краї та станиці присилати нам копії своїх видань чи відбитки поодиноких статей з цих видань, які — на Вашу думку — заслуговують уваги ширшого кола читачів, а не лиш вузького гурта.

Заздалегідь щиро Вам за це дякуємо!

Майбутній провідник?

Петро Содоль

ПЛАСТУНИ

У ВИЗВОЛЬНИХ ЗМАГАННЯХ

Звичайно, коли ми говоримо про Визвольні Змагання, перш за все маємо на увазі період 1917–1921рр. І в цих перших Визвольних Змаганнях українського народу в 20 столітті активну участь брали пластуни та організатори первісного Пласту. Найбільш відомі з них: співзасновник Пласту **Петро Франко**, який був сотником та шефом летунства в УГА, та співзасновник Пласту **Іван Чмола**, який був полковником у Корпусі Січових Стрільців, Армії УНР. Серед пластунок вирізнялася **Олена Степанів**, яка в ранзі хорунжого УСС відзначена за бої на Маківці. Але те, що полковник **Дмитро Вітовський** — командир Листопадового Зриву у Львові, організатор УГА та Державний Секретар Військових Справ ЗУНР — перед війною був виховником пластового гуртка юнаків у Станиславові і у 1914 році повів цей гурток у ряди УСС — це вже мало хто знає. Крім цих історичних постатей, в УГА від 1918 року було багато пластунів, а навіть окремі пластові частини, як, наприклад, у Стрию.

Легальний Пласт 20-их років та підпільний Пласт 30-их років — це вже була своєрідна підготовка майбутніх провідників для Других Визвольних змагань 40–50 років, на чолі яких став пластун **Роман Шухевич**. Про участь Шухевича у Пласті 1920-их років пише його близький товариш Богдан Підгайний: «Кузною характерів тодішньої шкільної молоді був Пласт. Роман, який усім інтересувався і брав життя повними пригорщами,

хор. Олена Степанів

полк Дмитро Вітовський

знайшовся один з перших в гуртках гімназійного Пласту. Пластові гри, іспити, менші і більші прогулянки та табори, пізнання рідного краю та людей, гартування духа і тіла, безперечно, дали той ґрунт, на якому ріс і виріс Головний командир УПА.»

Таких, як Роман Шухевич, були сотки, а може, і тисячі, які виховані у Пласті 1920-их років, взяли активну участь в рядах ОУН в 1930-их роках,

а у Визвольних Змаганнях 1940-их років стояли вже у проводі цієї боротьби, зокрема у війську — в Українській Повстанчій Армії (УПА). На найвищих щаблях організаційної структури УПА майже цілий час стояли пластуни. Це були:

ген.хор.**Роман Шухевич** — «Тарас Чупринка», Головний Командир УПА 1943–1950рр., член куреня «Лісові Чорти» 1925–27, а в 1927 співзасновник куреня «Чорноморці». Загинув 5.III.1950р.

ген.хор.**Дмитро Грицай** — «Перебийніс», Шеф Головного Військового Штабу УПА 1943–1945рр., член куреня «Чорноморці». Загинув 22.XII.1945р.

полк.**Василь Сидор** — «Шелест», Крайовий Командир УПА–Захід 1944–1949рр., член Пласту у Сокалі та Перемишлі. Загинув 17.IV.1949р.

полк.**Олекса Гасин** — «Лицар», Шеф Головного Військового Штабу УПА 1946–1949рр., член куреня «Червона Калина». Загинув 31.I.1949р.

Омелян Грабець — «Батько», Крайовий Командир УПА–Південь 1943–1944рр., член Пласту у Празі. Загинув 10.VI.1944р.

Пластуни були також у проводах обох ОУН. Серед тих, що загинули, знаходяться: Олег Кандиба (+1944), Микола Арсенич (+1947), Зіновій Тершаковець (+1948), Лев Ребет

Олекса Гасин

(+1957) та Степан Бандера (+1959). Серед пластунок особливе місце займала Катруся Зарицька, колишня курінна 2-го куреня юначок імени М.Борецької у Львові, яка за участь в ОУН каралася у польських (1934–1938) та радянських тюрмах (1940–1941), а від 1943 до 1947 року очолювала жіночу сітку ОУН та Український Червоний Хрест. Відзначена Срібним Хрестом Заслуги. Мучилася у тюрмах НКГБ/КГБ від 1947 до 1969 року, а тоді три роки в таборах суворого режиму до 1972 року. Померла 29 VIII.1986р.

Між середніми та нижчими командирами УПА та провідниками ОУН дуже тяжко ідентифікувати пластунів, бо в більшості не знаємо їхніх правдивих прізвищ, а тільки бойові псевда. Але про чисельність і вплив пластунів свідчить один свідок ось так «В УПА зразу панували дещо пластові порядки. Члени ОУН, що урухомлювали перші відділи, були здебільша колись пластунами і називали свої частини переважно назвами різних птахів чи інших тварин, як цього навчилися в Пласті». Старшинська школа УПА на Поліссі в 1943 році носила назву пластового куреня «Лісові чорти».

Один із командирів середнього рівня був сотник **Степан Стебельський** — псевдо «Хрін», командир чоти

Василь Сидор

Олег Кандиба

Лев Ребет

Дмитро Грицай

у 1944 році в Переміщині, командир сотні «Ударник-5» на Лемківщині від 1945 до 1947 та командир Дрогобицького Тактичного Відтинка від 1947 до 1949рр. За героїзм та вмiле керівництво боями відзначений Срібним та Золотим Хрестом Бойової Заслуги. Він, можливо, найбільш відомий з того, що в бою з його сотнею загинув польський генерал Свєрчевський, а кожний рій у його сотні мав свою назву, подібно як пластові гуртки. Сотник Стебельський для нас дуже дорогий ще й тому, що залишив по собі написані спомини, в яких виразно гордиться своїм членством у Пласті. У споминах, коли він згадує матір, звучать такі слова:

«Коли прийшли ферії — Ти казала мені йти на прогульки в Карпати, відвідати Маківку, Ключ, Ти казала мені вступити до таємного Пласту, до 37 Куреня ім. полк Д.Вітовського в Самборі. Я слухав Тебе — і пласто́ве життя, мандрівки виховували мене. Там я навчився багато. Пластові ватри і зустрічі, зв'язки, гри, вправи дали мені багато; з того й користуюся і тепер. Ця праця так мене полонила, що коли (у 1930 році) перестав існувати курінь середньошкільної молоді, то й тоді я не міг розстатися з гуртовим, дружнім пластовим життям. Тому зродилася в мене думка заложити таємний гурток серед учнів моєї школи. До цього гуртка належало нас

ПЛАСТУНИ У ВИЗВОЛЬНИХ ЗМАГАННЯХ

восьмеро. Ми щосуботи або в неділю збиралися над рікою Дністер, вчилися впорядку, пластових знаків, вивчали історію України та влаштовували різні гри. При тому купували пістолі—страшаки й штилетики та розкопували амуніцію й гранати ще з часів світової війни. Передплачували перемиський «Український голос», читали статті. Правда, вони для нас були малозрозумілі, зате нас дуже цікавили політичні процеси. Хай же ця нотатка свідчить, чим у нас — малих дітей — билось гаряче серце. Ще як 12-и і 14-літні хлопчачки, ми горіли бажанням взяти в руки зброю й стати до боротьби за Українську державу. Колись були це мрії, сьогодні (у 1948 році) дійсність. Пишучи оці спомини, я ходжу під землею в бункері: три кроки вперед і три назад. Диктую, а дівчина—повстанець записує на машинці. Ставлю собі питання: чи дійдуть ці спомини людям до рук, чи побачать вони денне світло. Може, доведеться їх знищити під час наскоку ворога, або читатиме їх ворог, коли доведеться впасти».

Сотник Стебельський впав—загинув 9 листопада 1949 року в Чехо—Словаччині, ідучи на захід на чолі кур'єрської групи від Української Головної Визвольної Ради — УГВР, але ці спомини принесли його вояки. Вони вийшли друком в діяспорі в 1950—их роках.

Між генералом Шухевичом, та сотником Стебельським було кілька організаційних щаблів, і вони, правдоподібно, ніколи не зналися. Але цих двох та сотки інших командирів УПА та провідників ОУН лучило минуле, лучило виховання в Пласті, яке дало їм основи чесно і якісно виконувати свої обов'язки у боротьбі за визволення України. Вони вмирили, вірючи в потребу цієї боротьби. Честь і слава цим пластунам і пластунам — Героям нашого народу.

У селі Білогорща: лід Львовом у хаті учительки (родом із Лемківщини) над ранком 5-го березня 1950 р. пролунали постріли, чути було автоматні серії. У темряві коло хати гавкав поліцейний пес і метушилися постаті в мундурах МГБ. Внаслідок перестрілки були вбиті та поранені працівники МГБ, була отруєна ціаністим калісмом жінка, та лежав у вишиваній сорочці вбитий чоловік. Про деталі цієї події не знали і, очевидно, боялися розпитувати мешканці Білогорщі. Не було згадки про це ні в газетах, ні в радіопередачах Львова, Кисва чи

Петро Содоль

ГЕТЬМАНСЬКИЙ

ПЛАСТУН—СКОБ

РОМАН ШУХЕВИЧ

інших міст. Ніхто не знав, що там відбулося, і чому ті особи загинули, хто там загинув. Знали тільки в сталінському МГБ.

Минув час, минули місяці і восени (в жовтні) того ж року прибула до Мюнхену (Західна Німеччина) кур'єрська група Української Головної Визвольної Ради (УГВР) із України. Ці троє повстанців під проводом пор. «Богдана» принесли підпільну пошту, документи та інструкції для Генерального Секретаря Закордонних Справ УГВР, Закордонного Представництва УГВР, Місії УПА за кордоном та Закордонних Частин ОУН. Найважливіше серед них було повідомлення на двох сторінках машинопису, яке починалося ось так

«Українська Головна Визвольна Рада, Головне Командування УПА та Провід ОУН на Українських Землях ділиться з кадрами визвольного підпілля та всім українським народом болючою вісткою про те, що ранком 5 березня 1950 року в селі Білогорща біля Львова на своїй підпільній квартирі в боротьбі з московсько—большевицькими окупантами смертю героя загинув Голова Генерального Секретаріату УГВР, Генеральний Секретар Військових Справ УГВР, Головний Командир УПА та Голова Проводу ОУН на Українських землях, нагороджений Золотим Хрестом Заслуги та Золотим Хрестом Бойової Заслуги 1 кляси, генерал—хорунжий УПА Роман Шухевич — «Роман Лозовський» — «Тарас Чупринка—Тур...»

ГЕТЬМАНСЬКИЙ ПЛАСТУН—СКОБ РОМАН ШУХЕВИЧ

Ця вістка блискавкою облетіла світ, і український народ довідався, що загинув Головний Командир УПА і що генерал «Тарас Чупринка», який стояв на чолі визвольної боротьби українського народу від 1943 до 1950 року, це — Роман Шухевич, широковідомий серед пластунів як «Шух».

Роман Шухевич народився 7 липня 1907 року у містечку Краківці коло Львова. До гімназії та університету він ходив головню у Львові і тоді був членом Пласту, УВО та ОУН. Про молоді літа Романа згадує його шкільний товариш Богдан Підгайний ось так «Патріотично виховувалися ми у Пласті. Там гартували наші хребти. Ми мали свій гурток, де Роман часто був провідником. Наш гурток належав до тієї групи пластунів, які влітку в 1923 року поїхали першими на Маківку, щоб упорядкувати побосєвище УСС-ів з московським наїзником. Роман був відважніший від усіх. Ще 15-ти річним юнаком він врятував життя одному молодому хлопцеві, мабуть, жидові. Це було на річці Буг у Камінці—Струмелівій. На замерзлій річці ковзалися діти і старші, але лід не був всюди безпечний. На одному такому місці лід заломився і хлопець пішов на дно. Роман, не вагаючись, скочив у воду й при допомозі інших врятував нещасливого лижваря. За це він заплатив важкою хворобою — бронхітом». Про особисту відвагу Шухевича можна б навести більше фактів, от хоч би такий: у місцевості Бубнице у Карпатах під час пластової мандрівки він виліз на шпиль небезпечної скелі та звідти стягнув польський прапор, а на його місце повісив синьо-жовтий. Таких прикладів чимало.

Його товариш з куреня «Лісових Чортів» (Шухевич був членом куреня від 1925 до 1927р.) Богдан Кравців згадує, що друг Роман в 1922-му році організує пластовий спортивний

гурток «Ясний Тризуб», бере активну участь в праці гімназійного футбольного клубу «Русалка». Пізніше засновує разом з іншими відомий Карпатський лещетарський клуб. Грає не тільки у футбол, але і в кошиківку і відбиванку. В Запорозьких Іграх у 1923 році встановлює український рекорд в бігу через перешкоди на 400 метрів, здобуває перше місце в плаванні та бігу на 100 метрів. У 1933 році під час чергових Запорозьких Ігриц на площі Сокола-Батька веде дефіляду всіх змагунів та здобуває перше місце у бігу сеньйорів». Крім спорту він цікавився музикою, зокрема грав прекрасно на фортепіані.

Товариш Романа із куреня «Чорноморці» (Шухевич був одним із засновників цього курення у 1927 р.) Антін Івахнюк згадує, що Шухевич був «релігійною людиною, хоч ніколи цього крикливо не маніфестував. За студентських часів у Львові «Чорноморці» щонеділі гуртом після ранньої руханки в залі Сокола-Батька ішли на дванадцятую до Успенської церкви. І тут ніколи не бракувало друга «Шуха». На грудях Романа звисав образ Матері Божої, в чю опіку він себе віддав. У важких хвиликах запроторення у Березі-Картузкій його друзі часто спостерігали, як він щодня вранці і ввечері застигав у молитовній задумі». Про цю релігійність Шухевича згадують також документи з періоду його командування УПА.

Формально Роман Шухевич був членом Пласту відносно короткий час

Роман Шухевич в однострою старшого пластуна (у першому ряді по середині) серед своїх друзів, членів 10-го Куреня УСП-ів «Чорноморці», в околиці Львова в 1929 році. Зліва до права: Яро Гладкий, Роман Рак, Роман Шухевич, Антін Івахнюк і Євген Полотнюк.

— приблизно вісім років. Після офіційного розв'язання Пласту 1930р. він віддається всеціло діяльності в ОУН, де впродовж кількох років займає пост Боевого Референта у Красвій Екзекутиві, а починаючи з 1934 — відсиджує кілька років у польських тюрмах та концтаборі. Проте в душі він назавжди залишився пластуном та утримував зв'язки з тайним Пластом через свого брата Юрка. 1950 року Головна Пластова Старшина посмертно признала Романові Шухевичу почесний ступінь Гетьманського Пластуна—Скоба, найвищий юнацький ступінь в Українському Пласті.

Дорогі читачі й читачки!

З цим числом нашого журналу розпочинаємо нову рубрику «Пластуни-Поети», в якій будемо старатись зазнайомити Вас із тими численними пластунами (чи колишніми пластунами), які ввійшли в нашу літературу як оригінальні письменники-поети.

Деякі з них є вже широко знані в нашому суспільстві, передусім в діяспорі. Зате інші можуть бути для Вас нові — зокрема нові будуть вони пластовим громадам в Україні і в інших колишніх комуністичних країнах.

Всі вони в своїх творах мають щось «сутопластового» — бо ж неможливо пройти пластовим шляхом без сильних слідів пластового виховання, пластових споминів, пластової романтики.

Починаємо нашу рубрику поетичною добіркою Андрія Гарасевича, який загинув трагічно у нещасному випадку в Альпійських горах, кінчаючи передчасно свою творчу працю, яка обіщувала так багато... Про цього поета розкаже нам коротко інший пластун-поет, Богдан Кравців. (Тексти взяті із збірки поезій А. Гарасевича «До вершин»).

Редакція

Богдан Кравців

ПОЕЗІЯ

АНДРІЯ ГАРАСЕВИЧА

Гірську гарячу і сонячну тишу Берхтесгаденських Альп сколихнув дня 24 липня 1947 року жалібний голос сурми. Відбився далекою луною верхів'ями покритих снігом гір, сповіщаючи, що тісі хвилини порвалася десь на холодних вістрях скель нитка натхненного життя людини. Тільки згодом стало відомо, що загинув, зірвавшись із скельної стіни гори Вацман і впавши із висоти 800 метрів, українець, пришелець із далекої Срібної Землі, поет і музик, пластун й альпініст Андрій Гарасевич.

Полонила його до нестями безмежна й велична краса гір. Вони

стали для нього не тільки захопленням, не тільки пристрастю, але й гарячою любов'ю-коханням. Усю глибину і весь фатум отого кохання висловив він у листі до друзів М. Степаненка і П. Миргородського, написаним незадовго до смерті:

«...поздобував усі здобуті і нездобуті верхи Берхтесгаденських Альп, сходяв усі прохідні і непрохідні скелі і любувався не одним краєвидом: Хто хоче пізнати красу природи, хай іде до нас, йому покажу я такі місця, що він до смерті не забуде!

Спеціально залюбився я в Пані Вацмановій — вона, на жаль, з ци-

рого каменю, але що ж зробиш, коли іншої немає...»

Ота щирокам'яна Альпійська Пані стала для нього і приреченням. До неї він поривався і заради неї він згас, або, як це зафіксовано в лянконічному повідомленні: «Загинув трагічною смертю під час спроби перейти із західної стіни Вацмана на верх т. зв. Вацманс-Фрау».

Свою захоплену любов до гірських вершин, до здобування їх, що нею запалював він своїх друзів пластунів і поетів (з ним же мандрували і Юрко Федорович, і Ніна Мудрик), свій незрозумілий інколи і далекий для людей із дальшого

його оточення порив до гірської даліни висловив Андрій Гарасевич у своєму поетичному нарисі «Все вище». Висловив так, як може зробити це тільки поет:

«Ну й чого ви шукаєте в тих скелях? — запитують мене тоді, коли я зором стараюся розкрити таємницю якоїсь щілини чи якогось переходу. Не відповідаю їм на це питання. Підніжжя гір сьогодні сині, їх верхи вкриті сніжними шапками, міняться до сонця. Я думаю, що кращої відповіді не треба».

І потому ще заспокійливе:

«Будьте спокійні, ми дихасмо повітрям височини, холодом синіх ледівців і теплом далекого сонця. В прірвах клубиться ранковий туман. Прозоре повітря чітко зарисовує срібні вершини тирольських Альп, що манять нас у далекі простори, поза перстень людських границь».

У цих признаннях, у цих висловлюваннях — увесь, цілий Андрій Гарасевич. Один із перших в рядах нової молоді генерации тридцятих років, бійців і поетів, високих і руських, пристрасників висоти і слави, ненависників тюрми і тьми, зовсім інших — за словами поета — не таких, як ми, задивлених у геройство Крут й у велич української Столиці, залюблених у верхів'я майбутньої України, у візію Держави, стверджованої О. Ольжичем. Один із перших у рядах молодих поетів цього покоління, що для них поезією було не тільки слово, вірш чи пісня, а й саме життя, чин і дія.

У ГОРАХ

Згубили хмарки кресало
У пасмугах зливен.
І знов сміється весело
Зеленоокий день.
Блукає промінь змійкою
В переливах роси,
І пахне даль мандрівкою,
Струмкішають ліси,
Нуртує тепла сивина
З вершечків голубих,
Над нами темна синява
І срібні голуби.

КОЛИШЕ ВІТЕР...

Колише вітер сонні трави
І котить в даль глухі пісні,
В зеленім присмерку гущавин
Згоряють вересня вогні.

Гілля чорніс.

Сиві шати

Звивають срібні павуки.
В таємній тиші лікар-дятьель
Карбує місяці й роки.

В таємній тиші іскрять роси.
Так скоро спалахне пожар,
І ліс співає — осінь, осінь —
І пильно слуха натовп хмар,

Як над суворим осокором,
Що листя в простір розгубив,
Невпинно пророкує ворон
Зловіще слово ворожби.

Струмки жолоблять жолоби
І піняться в скалі.
Ідемо з царства голубів
На сніжний трон орлів,
Що висить над безоднею,
Де вітер, мов мечі...
Біжать, біжать холодною
Стіною в височинь
Хребти, хребти зазублені,
Нездолані людьми...
Та ми мети не згубимо,
Розітнемо грудьми
Заливні сонця повені
Повітря і туман,
Вершок цей непокорений
Покориться ногам,
Як плечі, спраглі холоду,
Спічнуть на ледівцях,
Як небо—щире золото
Зорітиме в очах!

Я НЕ САМ...

Поле вило голодним вовком.
Сонце гасло
Синіла мла.
Ліс корився.
Блакить замовкла.
...В сутінь вечора ти пройшла,
І, торкнувши серце руками,

В темну віддаль кинула гру.
Я не сам...
Біля мене — камінь.
Мій єдиний, незламний друг.

СИНЯ СУТІНЬ

Синя сутінь невпинно висить
І ожинник гостро дере.
Хитро брешуть червоні лиси
Із гущавин старих смерек.

Темне віття сплелося густо,
Сипле бронзу дзвінку до ніг.
А під кленами — наша зустріч
Вабить слявом очей твоїх.

ЗОЛОТІЄ ЛИСТЯ...

Золотіє листя, золотіє
Куриться сивастий дим ріллі.
Вечір жмурить променисті вії
На принади чорної землі.

Я піду із брам старого дому
(День припав до поля і заснув)
Де смереки гомоняють про втому,
Де берези шепчуть про весну,

Де під синім свистом вітрівію
Пахне сонцем пригоріла мідь...
...Золотіє листя, золотіє,
Глибшає, мов озерна блакить...

НАРОДЖЕННЯ ХРИСТА

В заворожену даль відлітали окрилені тіні,
Клуби хмар голубих протинало проміння зорі.
В вифлємському хліву на пахучім, розстеленім сіні
Народився Христос.

Каганець вже давно догорів,
Але ясність сліпуча змикала потомлені вії,
І неждано побачили смертно-бліді пастирі,
Наче б з ясел отих, наче б з теплих обіймів Марії
Тихо сходило сонце.

Високо-високо вгорі
Розпливалася стеля, кружляла у білому димі,
Розступилися хмари, відкрили лунку височінь,
І з розкритого неба злинали стрункі херувими,
Щоб зложити Йому свій доземний, свій низький поклін.

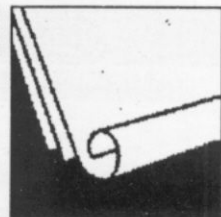
Відчиняються двері — вривається вітер і простір,
Відчиняються двері — пурпура, пурпура горить! —
Із далеких країн тріє царі — три вітані гості
Приклякають у порох, складають коштовні дари,
Присягають на вірність...

І блідо всміхається мати,
Пестить Сина свого і леліє замріяні сни...

А під схилом Голготи регочуть, готують розп'яття
І горлають:

«Р а с п н и !»

Богдан Чехут

"МІНІСТЕР

ФІНАНСІВ"

ІЗ ЗБІРКИ "РІДНИМИ ПЛЯМИ"

Богдан Чехут, ЧК — «Дід Марко»

— На скарбника пропоную Юзика, — сказав Дуко.

— Згода! — гукнули всі.

Кремезний присадкуватий хлопець з червоним обличчям і щетинястою чуприною вдоволено кланявся на всі боки, дякував за вибір.

Курінна рада кінчалася. Ще тільки «пропозиції та запити» і крапка! Хлопці забирали слово, а Юзик неспокійно крутився на кріслі, потирав руки, чухав потилицю. Видно було, що його щось муляє. Нарешті не втерпів:

— Товариші, дозвольте мені господарювати курінними грішми на власну руку, не питаючи згоди Штабу!

— Ов, а це що таке знову? — схопився Сват.

— Ні, ні, я нічого злого не маю на думці! Я тільки хотів би нашими грішми щось для куреня заробити, — виправдувався Юзик.

— Слухай, Юзику, ти говори зрозуміло, не конспіруй! — відізався Мортік.

— Говори правду! Чи не граєш ти в карти? — докинув Сват. — А, може, на кінські перегони ходиш?

Знявся загальний гамір, з усіх боків засипали Юзика питаннями а він, сердега, ще більше почервонів і тільки потилицю чухав. Наприкінці відізався Пінка:

— Ну, чому не дозволити Юзикові спробувати щастя? Він же студент торговельної школи, тож на грошових справах розуміється. Чи ж то такі великі маєтки оте наше сальдо?

— Ого, — перебив Сват. — Гроші — липка річ. Я боюся, що Юзик наварить якогось пива. (Сват був скарбником у «Товаристві прихильників освіти», тому говорив з досвіду).

Але загал прийняв думку Пінки. До протоколу вписано рішення, що Юзик може господарювати грішми, як хоче, — головне, щоб у разі потреби віддавав гроші впору.

— О, я віддам, може, вдесятеро більше! — крикнув урадуваний Юзик. Хлопці аж роти порозкривали. Курінна рада скінчилася.

З того часу на кожній нараді Штабу, на кожних сходах обов'язково питали Юзика:

— А як там гроші?

— Ростуть, — відповідав вдоволено і затирав руки. Поволеньки встановилася звичка, що навіть при зустрічі на вулиці питали його:

«МІНІСТЕР ФІНАНСІВ»

— А як там гроші, Юзику?

— Ростуть! — гукав весело і біг далі.

Кінчалася зима. Загін напружено готувався до мандрівного табору. Закарпатці купили для нас у Празі шатра й обіцяли принести їх на кордон, на гору Пікуй, тож на гвалт треба було грошей, щоб викупити шатра. Хлопці взяли до Юзика:

— Юзику, скажи нарешті, що ти зробив з грішми! — немилосердно наполягав Мортик.

Сердешний Юзик опустив униз голову.

— Хлопці, я скажу щирю правду: я купив паце. ¹⁾

Всі схопилися на рівні ноги.

— П—а—аце? Де ж ти його тримаєш? У себе на станції?²⁾ А якої раси? Пацючок чи льошка?³⁾ Що ж твоя господиня на те каже?

— Я дав «паце» до брата, до Держова. З нього вже от така свиня виросла!

— Ну, то продавай паце і давай гроші! — вимагав Мортик.

— Не паце, а свиню! — відрубав Юзик ображено. — Почекайте ще кілька днів!

Минуло кілька днів, курінь позичив гроші й викупив шатра. Юзик надзвичайно радів:

— О, тепер то ми пани: маємо вже дах над головою!

— Усе те гаразд, Юзику, але треба гроші віддати. Чи ти продав паце?

Юзик немов води в рот набрав.

— А чи я не казав, що Юзик — «фердехтик»? ⁴⁾ — засміявся Дуко.

— Знаєте що? — крикнув Сват. — Не продаваймо тепер свині, але нехай Юзик прижене її на Свято Весни! От буде сенсація!

— Або ще краще: візьмим свиню з собою в мандрівний табір. Не треба буде стільки харчів двигати, свиня сама піде, а там десь на Грофі чи Мшані її заріжемо, — радив

Дуко, витягнув свій величезний складаний ніж і показував, як буде різати свиню.

— Жарт жартом, а ти, Юзику, давай гроші! — не забував свого Мортик.

Юзик пропав, мов камінь у воду. Що вже нашукалися, що напиталися — нема та й нема! Чи, бува, не сидить він в Івановій хаті ⁵⁾ або чи не трапилось йому щось погане?

— Не журіться, хлопці! — каже Сват. — Юзик, напевно, взяв собі наші слова до серця й погнав свиню на Підлюте. Там ми його й здоженемо!

Усім упав камінь з серця. Може!

І в Підлютому не було Юзика. Питали зустрічних людей, чи не бачили, бува, пластуна зі свинею — ніхто не бачив, ніхто не чув.

Скінчився мандрівний табір, кінчалися вакації, а про Юзика ні слуху, ні духу. Тим часом хлопці розвідали, що Юзик справді купив «паце» і що з нього справді виросла свиня, але її Юзиків брат продав, а грошей не хоче віддати. От ціла біда!

По вакаціях на перших сходинках у Львові виріс Юзик, мов з—під землі.

— Скоб! — радісно кликав і потирив руки.

— А, Юзику, ти певно свиню пригнав! — хором гукнули хлопці.

Юзика немов хто окропом обілляв. А хлопці своє: — Чи то правда, Юзику, що наша свиня мала поросята? А скільки їх було? Чи добре ростуть?

— Я пропоную всім «червоним» роздати по поросятку за вірну службу! На другий рік дістануть «зелені!» — гудів Дуко.

Свинській дискусії не було краю.

Ще ніколи не ждали з таким нетерпінням курінної ради, а на раді — звіту скарбника. Нарешті надійшла довгождана хвилина. Червоний, мов рак, виступив Юзик.

— Друзі, за сальдо з минулого року я купив паце. З внесків та інших утрат я зібрав стільки то і за ці гроші купував «грис»⁶⁾, щоб годувати паце. Отже, всі гроші «пішли», ніякого сальда нема.

— Та це нічого, — каже Сват, — зате маємо свиню, живий інвентар. Яка її баянсова вартість?

— О, свиня виросла така! — показує Юзик собі до пояса. — Тільки.

— Що «тільки» — допитувався Сват. — Чому ж ти не пригнав свині на раду, щоб усі подивилися?

— Тільки. — зацукався Юзик, — свиня здохла, а мій брат ще зо мною сварився, що мусів закупувати.

— Щ-о-о-о? — зойкнула громада. — Наша свиня наш скарб, наша надія — здохла? Чому ти Марка до неї не кликав?

— А казали тобі гнати свиню на Підлюте! Була б бідна німіна підлікувалася, дихнула свіжим повітрям, погрілася на гірському сонці.

— І скупалася в Лімниці.

— Що в Лімниці? У сірці краще!

— А то жило бідне сотворіння в таких негігієнічних умовах і мусіло згинуть.

Юзикові збиралося на плач. Тоді взяв слово знавець подібних ситуацій, хронічний і професійний член управ Сват.

— Друзі, мусимо ствердити, що в Юзика був добрий намір. Він купив і годував паце, а вже не його вина, що паце згинувало або вірніше — Юзикові брат поміг йому згинувати. Тому можна признати Юзикові абсолюторію⁷⁾. Однак на довічну пам'ятку пропоную надати йому прізвисько ПАЦЕ, щоб уже ніколи не брався до пластової годівлі свиней.

— Ура! — закричали і заплескали учасники ради. Рішення вписано до протоколу а Юзик аж до землі зігнувся.

Наприкінці ради взяв слово Банск

— Я ще раз рішуче протестую перед світлою радою проти того, що ви всі кличете мене Банск. Якщо ви не захочете цього для мене вельми образливого прізвиська, то я примушений загрозити «найдалійдучими» наслідками!

Хлопці аж губи кусали, щоб не зареготати.

— І пощо ти, Геніку, даремно протестуєш? — відповів Банскові Дуко. — Та ж Банск — це зовсім доладне псевдо! Дивися, Юзика прозвали Паце, і він не протестує.

— Я протестую! — зверещав і аж затупав ногами Юзик. Але даремно було протестувати.

1) Паце — поросля; цим говірковим словом, що його вжив Юзик, користувалися пластуни для розваги.

2) Станція — учнівська квартира.

3) Пацючок — самець, льошка — самка у свиней.

4) «Фердехтик» — підозрілий.

5) Іванова хата — в'язниця.

6) Грис — висівки.

7) Абсолюторія — схвалення діяльності управи або окремих її членів загальними зборами.

Дорогі Друзі Сеньйори!

Вітаю всіх присутніх від Головної Пластової Булави і від булави Головного Булавного УПС.

З пошаною до Вас і з великою особистою приємністю виступаю перед такою шановною громадою! Звертаюсь до Вас з кількома думками про завдання сеньйорату у сьогоднішньому світі.

ПРИВІТ КРАЙОВОМУ З'ЇЗДУ УПС В США

Не треба вичислювати змін у сфері пластового зацікавлення — ми щодня довідуємось про якусь зміну, про новий поступ. Очікуємо вісток з України. Ми звернули наші зусилля допомогти нашим друзям в Україні, щоб допомогти закріпити розвиток Пласту на Рідних Землях і до цієї жертвовної праці взялися всі пластуни, від членів Головної Пластової Старшини до наймолодшого новачка і новачки у кожній станиці.

Може, найважливіша основна прикмета, яка відрізняє Пласт від інших українських організацій, це — самовиховання. Наші пластуни, котрі виїхали поза Україну яких п'ятдесят років тому, розбудували Пласт у діяспорі на тій самій підставі.

Сьогодні Пласт відродився в Україні. Повстали знову пластові гуртки, курені й станиці. Завданням пластунів-сеньйорів в Україні є плекати і передати молодшим поколінням в Україні світлі традиції Пласту. А спосіб

розвитку Пласту мусить базуватися на прикметі самовиховання.

Отже, яка наша роль в діяспорі сьогодні? Одне завдання пластуна-сеньйора — це ознайомлювати іншонаціональне довілля з українською проблематикою, щоб збудити серед нього прихильність для української справи. На мою думку, пластуни-сеньйори мусять більше розвинути, закріпити Пласт у діяспорі. Ми можемо тоді допомогти Пластові в Україні, коли станемо сильні у наших країнах поселення поза Україною. Світ числиться з силою. Державні установи, уряди відповідають позитивно, коли звертаються до них сильні організації. І світові скавтові організації не інакші у своїх відносинах.

Обов'язок пластунів-сеньйорів — бути діяльними у Пласті або в якійсь іншій громадській ділянці. Треба збільшити членство, притягнути бувших пластунів в ряди сеньйорів. Нехай їхня громадська праця буде також і на користь Пласту, а їхня приналежність нехай скріплює Пласт.

Також обов'язком пластунів-сеньйорів є фінансово допомагати Пластові. Перед наступним КУПО сеньйори повинні підготуватися, щоб поставити Пласт на відповідну фінансову базу. Такі бюджети, які дотепер надавалися головними проводами Пласту, є виявом не досить серйозного підходу до виконання завдань Пласту. Сьогодні, коли перед нами не лиш можливість, але обов'язок закріпити Пласт в Україні, потрібно відповідних фінансових засобів. Треба збільшити нашу фінансову базу багаторазово, щоб Пласт у діяспорі представляв себе поважною організацією.

Рівночасно треба відновити і комунікацію між собою, а головніше — між Пластом та нашим іншонаціональним довіллям, щоб впливати на це довілля на користь Пласту й української справи.

Бажаю XV-ій крайовій зустрічі багато успіхів у цих напрямках. Пластуни-сеньйори Америки можуть найбільше від всіх інших складових частин Пласту в діяспорі причинитися й бути мотором розвитку організації. Прошу Вас звернутись до цієї потреби. Чекаю Ваших успіхів!

СКОБІ

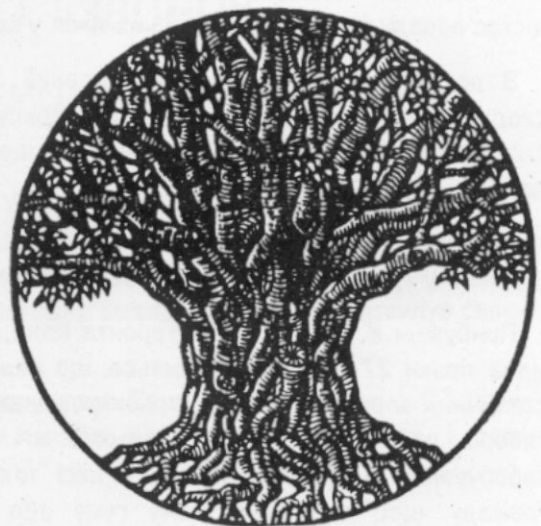
пл. сен. Ігор Комарницький, ЧМ
Головний Булавний УПС

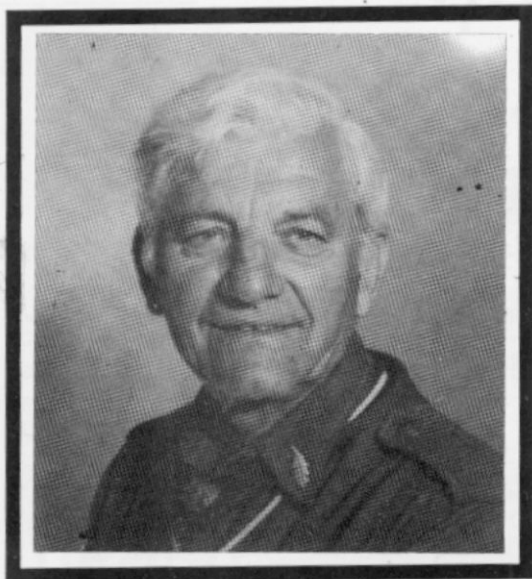
ПЛАН ПРАЦІ ГОЛОВНОЇ БУЛАВИ УПС НА 1993 РІК

Булава Головного Булавного УПС (БГБ УПС) як провід сеньйорату в цілому світі має стимулювати кожного сеньйора до пластової праці. Специфічні пляни такі:

1. Вперше закінчити справу правильника після резолюцій XI-ої та XII-ої Великих Рад;
2. Відновити тісний, постійний зв'язок з крайовими проводами УПС та куренями УПС;
3. Перевірити діяльність крайових уладів УПС і куренів та відновити зв'язок з ними, як і їхнє звітування до БГБ УПС;
4. Уложити списки членства цілого Уладу;
5. Переглянути списки членства, щоб виявити тих, кому належить підвищення ступеня;
6. Переглянути списки членства, щоб виявити тих, кому належить признання за їхню працю;
7. Опрацювати спосіб укріплення фінансової бази сеньйорату;
8. Відновити видавництво "Пластового Шляху" і співпрацювати з діловодством видань, щоб успішно досягнути цієї мети;
9. Опрацювати "Сеньйорське Слово", щоб краще розбудувати зв'язок між всіма сеньйорами
10. Відновити зв'язок між всіма сеньйорськими виданнями;
11. Далі вести акцію допомоги Пластові в Україні, а головне допомагати у розвитку пластового сеньйорату в Україні;
12. Відновити працю БГБ УПС внутрішню як теж з усіма чинниками і проводами Пласту.

пл.сен.І.Комарницький, ЧМ
Головний Булавний УПС

ВІДІШОВ НА ВІЧНУ ВАТРУ
пл. сен. **АНДРІЙ ХАРАК**

19-го лютого 1993 року, на 88 році життя, після затяжної хвороби, в Торонто, Канада, помер визначний пластовий діяч – пластун-сеньйор керівництва Андрій Харак.

Народився бл. пам. Андрій у Щирці коло Львова, 3-го березня 1905 року. Батьки, Петро і Пелагія, післали його до школи та до вчительської семінарії, що її закінчив у 1926 році. Там вступив він до Пласту.

У Пласті здобув довір'я друзів, скоро став гуртковим, опісля полковником. Вже тоді став ад'ютантом Сірого Лева та дістав ряд важливих доручень.

Як вчителя, польська влада перекидає Андрія від школи до школи. За большевиків дістає посаду інспектора народних шкіл у Шпирці.

З політикою Андрій був ознайомлений змалку. В хаті його батьків відбулися перші сходина організаторів Листопадового Зриву. На тих сходинах батько віддав 12-літнього Андрія до розпорядимости УСС-ів, за що йому довелося потім скуштувати польської тюрми.

З відходом німців у 1944 році Андрій знайшовся в Австрії, де очолив місцеву українську громаду та став пластовим станичним.

Прибувши в 1948 році до Торонта, Канада, став першим станичним у станиці, яка тоді мала тільки 27 пластунів. Здається, що немає функції, якої б він того часу не виконував: станичний впродовж перших трьох років, зв'язковий, член станичної старшини, комендант таборів, член КПС та ГПБ. У важкий початковий час закупівлі п.домівки і терену для таборування "Пластова Січ" (а в касі тоді було тільки 37 дол.) друг Харак заохотив громаду, щоб склала потрібну суму або брала додаткові позики. Андрій брався за будь-яку потрібну працю, підшукував людей та вмів їх заохочувати до співпраці. Пізніше, ставши знову станичним, взявся рятувати юнацькі курені, командував табором, а головне,

перебрав відповідальність за Пластове Видавництво і провадив його до 1985 року. Андрій був теж в управі Українського Народного Дому в Торонто.

Бл. пам. Андрій був членом 1-го куреня УПС ім. С. і О. Тисовських. Протягом трьох років він зумів побільшити стан його членства з трьох осіб до 22-х.

У всьому, за що брався Андрій, його заслуга була в тому, що він міг підняти людей, їх заохотити і разом звершувати намічену працю.

Як з молодих літ, так і до кінця свого життя, друг Андрій мав гарний підхід до молоді і стало був у дружнім контакті з нею.

ГПБ одмітила його багатогранну працю даючи йому заслужену нагороду "Св. Юрія в Золоті".

В часі панахиди, на цвинтарі і в часі тризни вшанували бл.пам. Андрія Харака чисельні його друзі і приятелі. На цвинтарі прощав його в імені цілої пластової родини його найдовший співробітник пл.сен. Р.Копач, який з відчуттям переказав життєвий шлях нашого дорогого і незабутнього друга Андрія.

Олень

ВІДІЙШОВ НА ВІЧНУ ВАТРУ

пл.сен. МИХАЙЛО ЗВОНОК

"БАТЬКО ХМЕЛЬ",

Инж. агроном, член-основник Куренів УСП і УПС "ХМЕЛЬНИЧЕНКИ", член Пласту від наймолодших років. Був виховником на Закарпатті (в Празі студіював Технічну академію), а після 2-ої світової війни в Ляндеку, Австрія, де був зв'язковим і основником куреня пластунів юнаків, а відтак старших пластунів ім.Богдана Хмельницького, що розвинув свою широку діяльність в Гартфорді, Конектікут, США.

Як пластовий провідник втішався великим авторитетом. Помер 31-го травня 1993 року після короткої, важкої недуги у Монреалі, Канада, на 79-му році життя і там похоронений.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ

ПЛАСТУНИ–СЕНЬЙОРИ В УКРАЇНІ.

Пл.сен. Богдан Олексій,
комендант табору УПН.
«Слідами предків» з новаками,
с. Завалів, Підгаєцького р-ну,
Тернопільщина, серпень, 1992р.

Зустріч пластунів–сеньйорів. Пл.сен. Юліан Воробкевич — «Дзіргач», ЛЧ, один з найстаріших пластунів України та пл.сен. Омелян Слободян, засновник і керівник пластового музею–архіву в Аделаїді, Австралія. Львів, серпень, 1992 року.

Вам потрібні матеріали на сходинах, на курінне чи стаїчне свято Тараса Шевченка? Чи матеріали до іспитів вмілостей із картографії, таборництва, першої допомоги, музики, філателістики? Чи на вишкіл юнацьких виховників? Крім «Життя в Пласті» та «Посібника Зв'язкового» — найбільше допоміжних та інформативних матеріалів знайдете у КВАРТАЛЬНИКУ ДЛЯ ПРОВІДНИКІВ ПЛАСТОВОГО ЮНАЦТВА "В ДОРОГУ З ЮНАЦТВОМ".

Цей кварталник, що часами по-являється неперіодично, заснував до-вголітній виховник юнацтва й пластовий діяч, пл. сен. Тарас Дурбак, ще в 1959 р. До 1962 р. він видав 9 чисел, повних цінних матеріалів. Від того року до сьогодні редактором є пл. сен. Лариса Залеська-Онишкевич, яка протягом останніх 21 року вида-ла ще додатком 53 числа журналу.

Крім звичайних чисел, журнал ви-дав також ще окремо ЗБІРНИК МА-ТЕРІАЛІВ ПРО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ (1978 р., 90 стор. з численними ілюстраціями); ДОПОМІЖНІ МА-ТЕРІАЛИ ДЛЯ ПЛАСТОВИХ ЮНАЦЬ-КИХ ТАБОРІВ (включно із частиною про ПЕРШУ ДОПОМОГУ, з ук-раїнською термінологією, 24 стор.; ра-зом 100 стор., 1975, підготував курінь "Перші Стежі"). Доповнене друге ви-дання (головно із новішими медични-ми порадами першої допомоги (автор

Лариса Залеська Онишкевич

ПРО ЖУРНАЛ ДЛЯ ЮНАЦЬКИХ ВИХОВНИКІВ

др. Наталія Коропецька), видано 1991 р. (100 стор).

Окремо також вийшли вимоги ІСПИТІВ ВМІЛОСТЕЙ — (1979 р.; точні вимоги, відзначки, посвідки й пізніші доповнення). Ми видали також дуже потрібний збірник ДОПОМІЖНІ МАТЕРІАЛИ ДЛЯ ПЕРШОЇ ПРОБИ (зібрала Оксана Винницька), де ви-ховник може знайти матеріали до кожної точки вимог. Окремі числа журналу були присвячені новим подіям в Україні — УКРАЇНА СЬО-ГОДНІ (1989 р. — про події, товари-ства, пресу в Україні, тексти пісень групи "Не журись!"). З незалежністю України й відновою Пласту в нашому журналі були поміщені вістки та інформації, що друкувала преса Ук-раїни про Пласт, також вістки про нові клітини Пласту не тільки в Ук-раїні, а й в Бразилії та Польщі (ч. 60, 1991). Матеріали до іспиту вмілости з музики були подані в ч. 61–62 (1991); там також можна знайти цікаві інформації (та фотографії) про су-часні популярні співочі ансамблі та про співаків (бардів) в Україні. Із розвитком Ук-раїнської Держави й початком випуску по-штових марок ми маємо інформативно-описову статтю та репродукції нових марок та конверт (ч. 63–64, 1992).

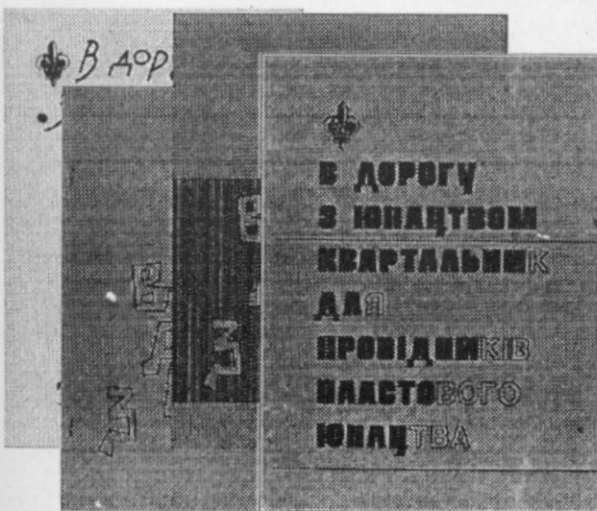
Наш журнал також намагався підшукувати відповідну термінологію; ми видали перший ук-раїнський словничок з комп'ютерознавства (ч. 55, 1988, підготував

Любомир Онишкевич) та пропоновані вимоги для іспиту вмілости з цієї ділянки.

Це такий загальний опис тематич-них чисел, які появились головно в недавніх роках. Раніше ми поміщували в журналі поодинокі гутірки на різні теми, поради, а також для організаторів роботи в таборах тощо. Щоб легко можна було знайти поодинокі статті чи тематичні числа, ми видали окремий ІНДЕКС всіх чи-сел журналу (ч. 54, 1988), який не тільки репродукує зміст кожного примірника (від першого до 54), але також інформує, за поодинокими гас-лами, де саме слід шукати матеріали на дану тему. Напр., про гагілки (ч.1/1978, 1/1981); давні українські назви місяців року (ч. 3, 1977); проекти з екології (2, 1972), пластове книговедення (1, 1977), легкоатлетика (2, 1976); різдвяні звичаї (1, 1981; 4, 1979; 3, 1978; 3, 1980); окремо маємо перелік номерів, у яких подано описи різних ігор і т. п.

Хоча багато із давніших чисел вже випродані, наша адміністрація (якою традиційно займається курінь "Перші Стежі", а тепер членкині ку-реня: Іванка Ганкевич, Віра Левицька і Дося Ластовецька) може виготовити для пластових виховників ксероксові копії потрібного числа. За давніми числами чи в справі за нової пере-дплати пишть до Іванки Ганкевич на адресу:

Mrs. Iwanna D. Hankewycz
95 Beverly Road
Yonkers, NY 10710

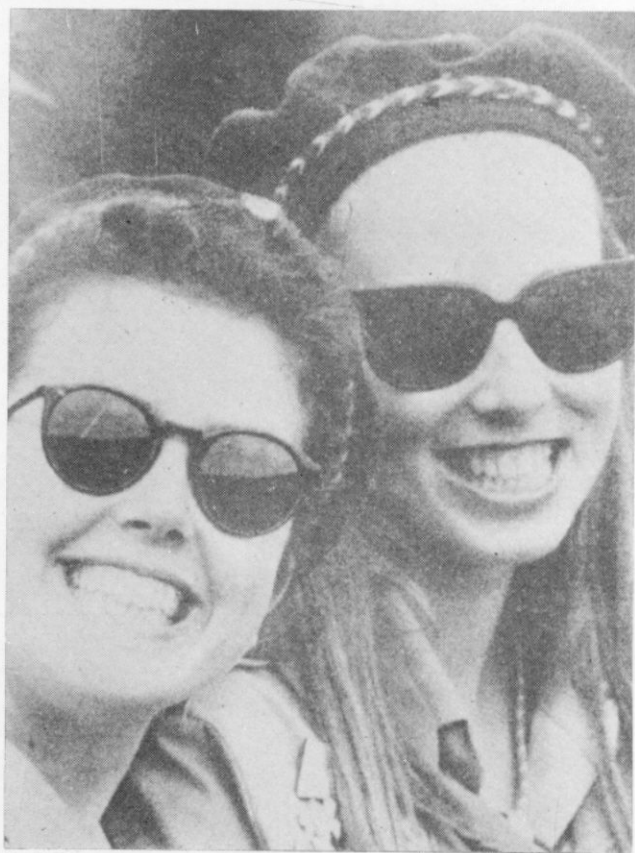
ЮВІЛЕЙНІ МІЖКРАЙОВІ ПЛАСТОВІ ЗУСТРІЧІ

Так уже завелось у нас в Пласті, що ми кожних п'ять років святкуємо якесь "ліття" від заснування нашої організації. Звичайно такі святкування відбуваються влітку, серед природи — чи то на якійсь пластовій оселі, чи десь в горах. На це свято з'їздиться пластова молодь — юнацтво, новацтво із своїми виховниками і з усіх усюдів. Урочистості тривають декілька днів або й тиждень—два. Молодь таборує, бере участь у різних мандрівках, змаганнях, показах, ватрах, забавах... І всім весело, а дітвора чимало з цього навчиться й скористає.

Спершу пластуни української діаспори проводили такі Ювілейні Пластові Зустрічі (ЮПЗ) у своїх краях замешкання. Але скоро вирішили робити їх якоесь спільно, разом з друзями з інших країн, де лиш є український Пласт. І так розпочались Ювілейні Міжкrajові Пластові Зустрічі (ЮМПЗ). Від кількох десятиріч відбувались вони на зміну — раз в Канаді, а раз в США. Але тому, що пластуни в Австралії далеко, вони розпочинають святкування окремою "передзустріччю" в своїй же країні, звичайно в січні, коли там в них є гаряче літо (не треба забувати, що на південній півкулі землі все в них "догори ногами").

Отже, в 1992-му році ми почали святкування в січні в Австралії, а згодом мали велику зустріч в серпні в США, в штаті Нью-Йорк. А закінчимо цьогорічне ЮМПЗ вперше в Україні — в рідних Карпатах, в серпні 1993-го.

ЮВІЛЕЙНІ МІЖКРАЙОВІ ПЛАСТОВІ ЗУСТРІЧІ

Зустріч в штаті Нью-Йорк в Америці складалась цього разу із двох етапів: в першому все юнацтво було поділене на багато різних малих підтаборів, кожний з них був інший, з інакшою програмою й інакшим стилем: був табір мандрівний, альпіністичний, водний, канойкарський, велосипедний, навіть було два кінні підтабори! Ті окремі групи молоді починали в різних місцях, мандруючи горами, долами і водами великого штату Нью-Йорк. Але всі вони мандрували в одному напрямку: до української пластової оселі "Вовча Тропа", яка розташована коло містечка East Chatham, в тім же штаті Нью-Йорк.

Там відбувся другий етап Зустрічі. В ньому брало участь не лиш юнацтво, а й новацтво, старше пластуство і пластовий сеньйорат, а теж численні запрошені гості — українські і чужинецькі.

Під час цього етапу молодь мала різні змагання, теренові ігри, ватри й вогники, вечірки, а теж різні покази. Для дітей, новацтва, були окремі заняття, як, наприклад, чудовий карнавал.

Як звичайно, під час Зустрічі виходила і окрема газетка (появилось 4 числа), а теж діяла окрема пошта, де можна було надати пропам'ятні конверти із спеціальними державними американськими поштовими гашеннями, присвяченими ЮМПЗ.

На Зустріч зїхалась пластова молодь з цілого світу: з Америки, Канади, Аргентини, Австралії, Англії, Німеччини — і вперше з Польщі й Чехословаччини і з рідної України.

З розмов з учасниками Зустрічі, зокрема, з юнацтвом, виходить, що наше ЮМПЗ-92 було дуже успішним.

Найбільш всім сподобались спеціалізовані табори першого етапу Зустрічі, де юнацтво мало змогу засмакувати чогось незвичайного, цікавого й екзотичного...

Кожен учасник мав цілий ряд цікавих анекдот про всілякі пригоди, які він пережив там.

Сьогодні готуємось до третьої частини цієї ЮМПЗ — на Рідних Землях України. До побачення в Карпатах!

Чорний Кіт

ЮВІЛЕЙНА МІЖКРАЙОВА

Високоповажний
Пластовий Провід
ЮМПЗ-92

Машерує юнацтво.

ПЛАСТОВА ЗУСТРІЧ - 92

Першунки і першуни.

А на ровері найліпше...

ТРОХИ СТАТИСТИКИ: ПЛАСТ УКРАЇНИ В ЦИФРАХ

Пропонуємо увазі читачів деякі цифрові дані, що характеризують стан розвитку Пласту в Україні. Вони взяті із звіту крайового коменданта юнацтва КПС України ст.пл. Богдана Гасюка і віддзеркалюють стан на 23.01.1993 року.

ПІДГОТОВКА ВИХОВНИКІВ ДЛЯ УПЮ

Пройшли вишкіл впорядників УПЮ:	218
Іменовано впорядниками УПЮ:	44
в тому числі:	
впорядниць УПЮ	14
впорядників УПЮ	30
за пластовими осередками:	
Львів	29
Тернопіль	6
Івано-Франківськ	2
Стрий	2
Дрогобич	2
Луцьк	1
Моршин	1
Жидачів	1
Пройшли вишкіл зв'язкових УПЮ	50
Іменовано зв'язковими	17
в тому числі;	
зв'язковими куренів УПЮначок	3
зв'язковими куренів УПЮнаків	14
за пластовими осередками:	
Львів	11
Стрий	2
Дрогобич	2
Тернопіль	1
Луцьк	1

КАДРА ВИХОВНИКІВ УПЮ

Членів Кадри Виховників:	61
в тому числі:	
впорядників і впорядниць:	44
зв'язкових:	17

УТВОРЕННЯ КУРЕНІВ УПЮ

Всього куренів УПЮ:	31
в тому числі:	
зарєстрованих	12
підготовчих	19

За пластовими осередками:

	зарєстровані:	підготовчі:
Львів	10	4
Тернопіль	1	2
Івано-Франківськ	—	2
Стрий	—	3
Дрогобич	—	2
Київ	—	2
Самбір	—	1
Рівне	—	1
Луцьк	1	—
Дніпропетровськ	—	1
Кривий Ріг	—	1

КУРЕНІ У П Ю ЗАРЕЄСТРОВАНІ

чис- ло	патрон	зв'язковий	станція
1	Данило Галицький	Л.Захарчишин	Львів
2	Олена Степанівна	В.Лацинник	Львів
3	Іван Виговський	Ю.Довбуш	Львів
4	Настя Лісовська	Х.Слободян	Львів
5	Роман Купчинський	Б.Гасюк	Львів
7	Петро Конашевич- Сагайдачний	Н.Дацишин	Львів
8	Ольга Басараб	А.Гадомська	Львів
9	Василь Стус	О.Покальчук	Луцьк
11	Іван Сірко	В.Олійник	Львів
12	Маруся Чурай	А.Кліш	Львів
13	Олекса Довбуш	І.Гавліч	Тернопіль
15	Павло Полуботок	М.Щур	Львів

ПІДГОТОВЧІ

чис- ло	патрон	зв'язковий	станція
—	Андрій Шептицький	О.П'ясецький	Стрий
—	Степан Бандера	І.Березовський	Львів
—	Софія Галечко	І.Зузук	Ів.-Фран- ківськ
—	Олена Кульчицька	Н.Пирка	Самбір
—	Дмитро Яворницький	Р.Голубенко	Дніпро- петровськ
—	Леся Українка	Л.Осінчук	Львів
—	Володимир Івасюк	Б.Мисюга	Ів.-Фран- ківськ
—	Улас Самчук	С.Збитковський	Рівне
—	С.Шерстюк	Е.Іваницький	Кривий Ріг
—	Іванка Блажкевич	О.Атаманчук	Тернопіль
—	Роман Шухевич	В.Щекун	Стрий
—	Іван Мазепа	В.Волошин	Львів
—	Юрій Старосольський	С.Юзик	Тернопіль
—	Княгині Ольги	Р.Найденко	Стрий
—	Г.Гуглевичівна	Л.Коханець	Київ
—	Уляна Кравченко	Н.Волощук	Дрогобич
—	Юрій Дрогобич	С.Сурма	Дрогобич
—	Дмитро Донцов	В.Тютюн	Київ
—	Григорій Сковорода	Р.Шиприкевич	Львів

Ст. пл. Василь Кузик з юнаками підготовчого куреня УПЮ ім. Ю. Старосольського

Юначки з куреня ч.4 ім.Насті Лісовської

Зв'язковий підготовчого куреня ім С. Бандери ст. пл. Ігор Березовський.

СЛАВА РУБЕЛЬ

ПЛАСТУНИ НА ВСЕСВІТНЬОМУ ФОРУМІ УКРАЇНЦІВ В КИЄВІ

В першу річницю проголошення Незалежності України скликано в Києві, в днях 21–24 серпня 1992, Всесвітній Форум Українців. Вперше в тисячолітній історії України зійшлися на велику раду, на велику розмову про історичну подію нашого народу представники всіх земель України й усієї багатомільйонної діаспори. Крім делегатів з-за кордону — відомих діячів науки, культури, письменників, політологів, бізнесменів — активну участь в цьому форумі взяли керівники міністерств і відомств, народні депутати України, представники громадських організацій, партій і рухів нашої держави. До складу делегації також входили представники областей України. Головою Організаційного комітету для підготовки ВФУ був державний радник України Микола Жулинський. У Форумі взяли теж участь численні представники Українського Пласту — з України й діаспори. Від Головної Пластової Булави офіційним делегатом був пл. сен. Ярослав Гаврих, Голова КПРади в Великій Британії і член Пленуму ГПРади. Крім цього, в Форумі взяли участь такі пластуни й пластунки:

З України:
пл. сен. Віталій Окуневський — заст. голови КПС, пл. сен. Григорій Бурбе-за — референт преси, пл. сен. Василь Щекун — станичний, Стрий, пл. сен. Микола Сульжук — станичний,

Член ГПРади пл. сен. Ярослав Гаврих виголошує привіт до Всесвітнього Форуму Українців. Поруч з ним — ст. пл. Оксана Мариняк (Канада) та ст. пл. Василь Щекун (Україна).

Київ, пл. сен. Володимир Стецько — Стрий.

З Канади:
пл. сен. Софія Качор, пл. сен. Юлія Войчишин, пл. сен. Богдан Онищук, ст. пл. Оксана Мариняк, ст. пл. Борис Вжесневський, пл. сен. Леся Храплива-Щур, СКВОР.

З США:
пл. сен. Люба Крупа, СКВОР.

З Аргентини:
пл. сен. Віктор Агрес — голова КПС

Після звітів робочих секцій та різних громадських організацій, завдяки наполегливим старанням пл. сен. Я. Гавриха і Л. Крупи, виголошено привіт від Пласту такого змісту:

*До Всесвітнього Форуму
Українців*

Дорогі Друзі!

В основі щасливої долі і сили народу стоїть людина — добрий і вірний громадянин своєї держави. Пласт — виховна організація української молоді, законом якої є вірність Богові і Україні — вже 80 років безперервно, крізь бурі і негоди історії, чи в Україні, чи на чужині, засвідчив вірну службу Вітчизні, виховавши численні ряди провідників, вірних і відданих синів і дочок нашого народу.

І сьогодні, в цей світлий час святкування першої річниці нашої незалежності, Пласт заявляє свою

ПЛАСТУНИ НА ВСЕСВІТНЬОМУ ФОРУМІ УКРАЇНЦІВ

готовість надалі й завжди служити нашому народові в Україні і повсюди, де б'ється українське серце.

Вітаємо Всесвітній Форум Українців, весь український народ і провід незалежної України пластовим привітом

С К О Б І

за світовий провід Пласту

пл. сен. Ярослав Гаврих

пл. сен. Віталій Окуневський

Це був єдиний привіт від будь-якої молодіжної організації. Учасники Форуму привітали його бурхливими оплесками.

В рамках ВФУ відбулось засідання молодіжної комісії (в якій взяли участь представники 18-ти організацій) в сесії "Молодіжна політика і співпраця молодіжних організацій". На сесії слово від Пласту мала пл. сен. Крупа, яка розповіла про Пласт в діаспорі, а теж про працю Виховно-Освітньої Ради СКВУ. По закінченню сесії багато людей приступало до подруги Крупи й розпитувало її про Пласт. Деякі з цих осіб виявили намір ор-

ганізувати Пласт на своєму терені — чи то в східних областях України, як наприклад в Дніпропетровську, чи в інших республіках, наприклад, в Латвії. (З тими особами ми держимо зв'язок і вислаємо їм книжки).

До великого успіху Пласту на ВФУ спричинилося зорганування ст. пл. О. Мариняк столика, на якому було розкладено пластові експонати й літературу. Пластуни з Канади привезли зі собою транспарант з пластовою лілейкою й написом "Пласт". Вони теж привезли різні односторонки, брошурки й окремі числа пластових журналів. В офіційній частині ВФУ від канадських бізнесменів виголосив доповідь ст. пл. Борис Вжесневський, його доповідь була поміщена в різних часописах України й Канади, а теж передавалась по радіо й телебаченні як в Україні, так і в Канаді.

З гордістю можна ствердити, що пластуни, які брали участь у Всесвітньому Форумі Українців, попластовому виконали свої завдання та заманіфестували перед Україною й діаспорою, що "Пласт наша гордість і мрія".

Пластуни-учасники форуму:
пл. сен. Віталій Окуневський (Україна), скульптор Леонід Молодожанін, пл. сен. Юля Войчишин (Канада), ст. пл. Василь Щекун (Україна), пл. сен. Ярослав Гаврих (Великобританія), пл. сен. Григорій Бурбеза (Україна), ст. пл. Микола Сульжук (Україна).

СВЯТО ВЕСНИ У ЛЬВІВСЬКІЙ СТАНИЦІ

Пропонуємо увазі наших читачів декілька світлин з цьогорічного, традиційного вже Свята Весни, яке проводила Львівська пластова станиця на честь патрона Пласту – Св.Юрія. Свято відбулося в мальовничій місцевості Брюховичі і зібрало біля 300 учасників і гостей не лише із самого Львова, але й з інших міст. Гостями пластунів були представники французької скавтської організації SCOUTS DE FRANCE, а також представник СОСР ОБондар та члени скаутського братства "СКІФ" з м.Дніпропетровська.

"ЛІЛЕЯ-ВІДЕО" готує черговий відеофільм про Пласт в Україні, до якого увійде багато кадрів з цьогорічного та минулорічного Свята Весни у Львові. На разі до Вашої уваги – декілька світлин.

пл.сен. Г.Бурбеза

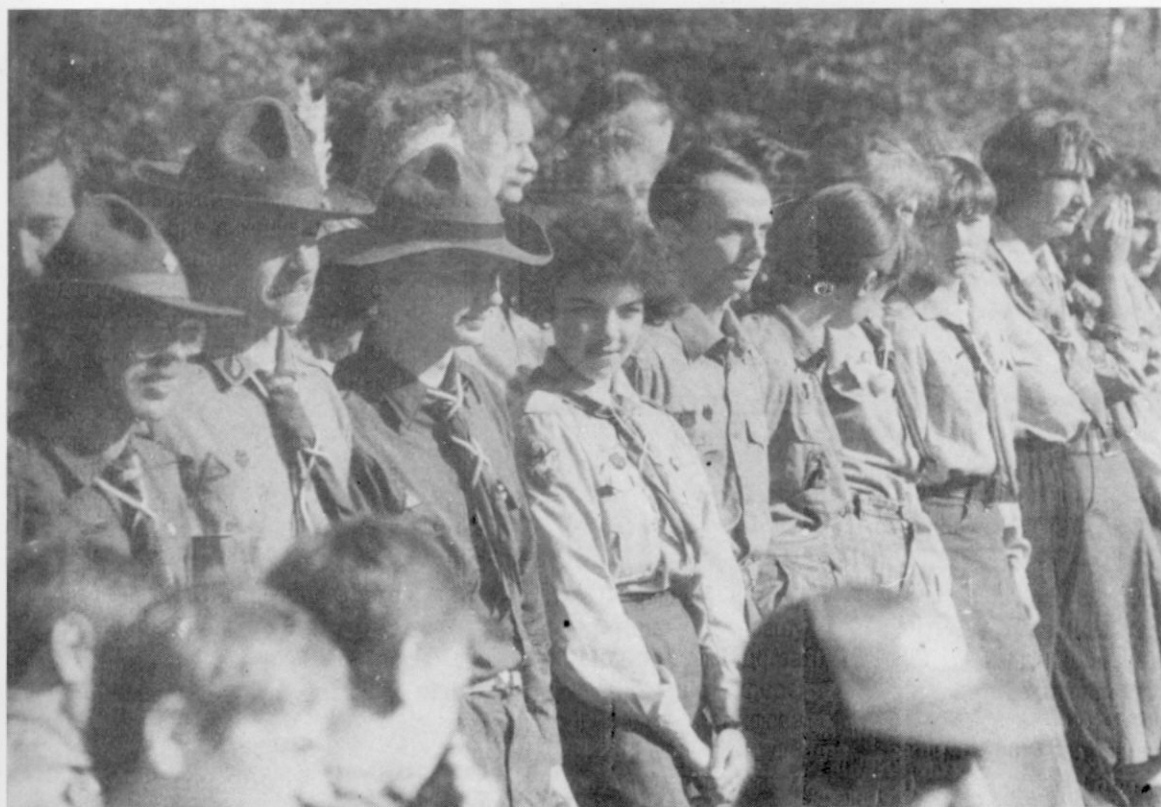
Звітує бунчужний свята ст. пл. Нестор Дацишин, ЛЧ.

Загальна збірка.

До учасників свята звертається референт міжнародних справ SCOUTS DE FRANCE Жоселін Жандр.

Виховники.

«У горах Карпатах...» — назва однієї з пісень, якою в заключній програмі для батьків і гостей представилися діти та молодь — учасники літнього табору «Карпати-92». І дійсно, у горах Карпатах, у мальовничому селі Микова, зійшлося 25 липня майже 70 учасників першого пластового табору і другої літньої зустрічі після суспільно-політичних змін в Чехо-Словаччині.

Організатором табору була Крайова Пластова Організація під керівництвом голови КПС — пластуна сеньйора Левка Довговича. Основну частину учасників табору творили члени пластових гуртків з Братіслави, Кошиць і Пряшева, а також діти та молодь з Гуменного, Снини, Межилаборець, Михайлівець. А ще була в таборі група пластунів-виховників з Польщі на чолі з головою КПС у Польщі другом Петром Тимом і 9-ти

підготовлена різноманітна програма. Неабиякою допомогою була і присутність двох новацьких виховників Адріани та Юрія Слиж з Америки, які разом з нашими виховниками готували найменших до практичного пластування. Роботою юнацької групи керував Ігор Довгович при активній допомозі Петра Тими й інших пластунів з Польщі. Юнацтво навчилось будувати намети, природні кривки, орієнтуватись вночі в терені за допомогою карти, компасу та зашифрованих справ, готувати програму пластової ватри тощо.

Важко вмістити в статтю-інформацію усі точки програми. Згадаю найголовніші: чудовими були вечори коло ватри зі співом і різними іграми та змаганнями. Урочистою була, зокрема, перша ватра, на якій комендант останнього пластового табору на Закарпатті у

Святослав Довгович

"У ГОРАХ КАРПАТАХ..."

ПРО ТАБІР У ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНІ

членна група молоді зі Львова. Про міжнародній характер табору свідчить і участь одного хлопця з Відня та двох виховників з Америки.

Основним завданням зустрічі було прищеплювати любов до природи, пробуджувати національну гордість і пошану до свого народу. Приємно було чути у таборі гарну українську мову та гарні українські діалекти Пряшівщини. Булава-керівництво табору може гордитись тим, що при закінченні табору майже усі учасники говорили або намагались говорити рідною мовою. Ми були приємно здивовані, коли на вітальному листі, який вислали пластовим організаціям цілого світу, навіть діти, що не вивчають українську мову, підписались азбукою.

Для учасників, які були поділені на дві групи — новацтво: до 12 років, і юнацтво: понад 12 років — була

1938 році, пластун сеньйор Михайло Штефуца, розповів багато цікавого про діяльність Пласту на Закарпатті та Пряшівщині перед війною і передав символічну естафету — вуглик з останньої пластової ватри, який він охороняв 54 роки, щоб з ним символічно запалити першу післявоєнну пластову ватру. Його бажання сповнилось якраз у Миковій. Незабутню програму для всіх підготували дівчата й хлопці зі Львова під керівництвом Ореста Гучковського. Провели вечір народніх традицій, в якому переплітались народні звичаї зі співом та різними іграми від Різдва — через весняні звичаї, Великдень, зелені свята—Русалля, Івана Купала — аж до Андрія і Миколая.

Цікавою і відвертою була бесіда з представниками Союзу русинів-українців Чехо-Словаччини та преси, а саме з головою Союзу Віктором Ковалем і шеф-ре-

дактором часопису «Веселка» — Юрієм Дацьком. Не можна не згадати новацьку маскараду, в якій діти, показавши свою майстерність, підготували оригінальні маски. По традиції відбулась і таборова пошта та вибирання «міс» і «місака» табору. В цьому році найкращою дівчиною стала Андріана Ганко, а хлопцем — Роман Довгович, обидвоє з Кошиць. Було й кілька прогулянок-поїздок у різні місця нашого регіону: в українське село Токаїк, в якому німці у листопаді 1944 року закатували чоловіків, а село спалили дощенту, на водоймище Домашу, в Музей української культури у Свиднику, в Музей модерного мистецтва Андрія Вархоли в Межилабірцях, у Високі Татри.

Визначною заслугою організаторів табору було видання таборового співаника «У горах Карпатах», в якому надруковано пластові, стрілецькі пісні, загальноукраїнські пісні та пісні «Срібної Землі», тобто Закарпаття і Пряшівщини. Треба висловити щиру подяку Комісії зв'язку й інформації закарпатських українців в діаспорі (КОЗІ), зокрема пану доктору Василю Маркусю з Чікаго, панству

Юрію й Людмилі Костюкам з Глей-Спей в Америці за фінансові пожертви для здійснення цієї скромної, але, без сумніву, шляхетної справи.

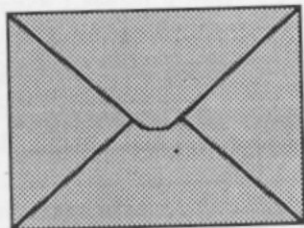
Щира подяка належить пану Богдану Пазуняку з Нью-Джерзі за сорочки для кожного учасника табору з емблемою і назвою табору «Карпати-92» — Микова, пані Марті Штомпіл та доктору Богдану Кекішу з Нью-Йорку за фінансову допомогу на пластовий табір у Миківій.

Табір закінчився 8 серпня 1992 року концертом для батьків, який пластуни готували протягом двох тижнів. В програмі звучали прекрасні пісні та патріотичні вірші. Батьки були зворушені — в їхніх очах появились і сльози.

Віримо, що і в майбутньому буде в таборах звучати рідна мсва й пісня, неабиякий чинник у вихованні національної гордості. Віримо, що подібні табори стануть одним з основних компонентів національного відродження Пряшівщини.

Учасники пластового табору «Карпати-92»
Чехо-Словаччина, липень-серпень, 1992р.

Лист від Пластової групи в Бразилії

(Куритиба, Бразилія, 17-го січня 1993)

Дорогий Друже Редакторе!

Ми недавно отримали Вашого листа, за якого щиро дякуємо. Щодо Вашої пропозиції, щоб хтось з Бразилії співпрацював з Вами, себто з журналом "Пластовий Шлях", то це нам дуже приємно зробити. В міру нашої можливості будемо з Вами співпрацювати й висилати статті до журналу.

Як Вам, мабуть, відомо, в Бразилії існував Пласт ще 40 років тому, але згодом завмер, і щойно з приїздом з Америки подруги Слави Рубель нам вдалось дати початок для відновлення Пласту.

Сьогодні в місті Понта Гросса існує гурток Старших Пластунів Прихильників, а в місті Куритиба ми провадимо два гуртки УПЮ. Цього року плянуємо zorganizувати новацькі рої також в місті Куритиба.

Як бачите, наша пластова праця щойно тепер починається в Бразилії. Хоч ми маємо деякі труднощі, але вони за деякий час будуть розв'язані.

Приємно було, коли під час Різдвяних Свят наша група пішла колядувати. Нас фільмували аж три бразилійські телевізійні станції, які цього ж ще дня передали на

цілу Парану, що "українські пластуни колядують".

Вже появилось в бразилійській пресі декілька моїх статей про Український Пласт. Якщо Вам цікаво,

то ми дуже радо будемо писати й посилати Вам статті й репортажі про пластова життя в Бразилії. Остаюсь із пластовим привітом —

С К О Б І

ст. пл. Корнелій Шмулик

Гурток пластунів-юнаків з Куритиби, Бразилія. Праворуч, — ст. пл. Корнелій Шмулик

Із листа від Крайової Пластової Старшини в Польщі

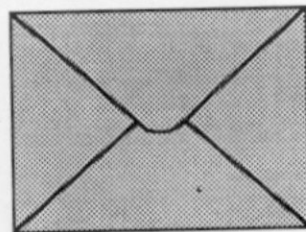
(Варшава, Польща, 27 січня 1993)

До: головного редактора журналу "Пластовий шлях"

Справа: співробітництво

Друже Любомире!

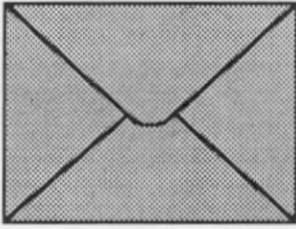
В першу чергу гратулюю Вам за обрання на так важливий у пластовій праці пост. Надіюся, що від самого початку наша співпраця буде плідною та корисною для Пласту.

Від імені Пласту у Польщі рекомендую до Редакції ст. пл. Петра Барана. Здоровлю пластовим —

С К О Б І

ст. пл. Петро Тима
Голова КПС

Із листа від Крайової Пластової Старшини в США

(Бабилон, Нью-Йорк, США,
19 січня 1993)

До: редактора "Пластового
Шляху", пл. сен. Любомира
Онишкевича

Дорогий Друже !

... Перш усього gratулюю Вам на
новому пості... надіюся, що наша
співпраця буде дружня та гарна.

Я мусіла засягнути інформації
та переговорити з тими із УСП, що
могли б добре виконувати
обов'язок члена редколегії з
нашого терену. Таким, на мою
думку, кандидатом є ст. пл. Галя
Кузишин, яка успішно пише вже
від довшого часу як до "Юнака",
так і до "Свободи" та студіює
журналістику. Її кандидатуру
висуваю після вичерпної розмови з
нею та за її згодою...

С К О Б І !

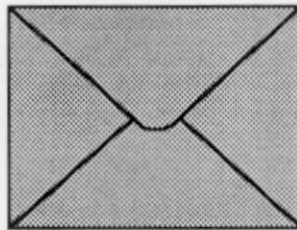
Голова КПС, пл. сен. Ольга
Кузьмович

Привіт новому редакторові "Пластового Шляху" від попереднього редактора, пл. сен. Володимира Соханівського

Торонто, Канада, січень 1993

... Мені дуже приємно довідатись,
що з 1993-ім роком пл. сен.
Любомир Онишкевич перебрав
функцію головного редактора
нашого журналу, який справді є
важливішим тепер, ніж був він
будь-коли перед тим.

... Не можу заховати чи придушити
мого розчарування поведінкою тих
одиниць в Пласті, які чомусь
вважали, що треба зробити
перерву на один рік в публікації
журналу, замість допомоги йому.

Бо ж не завжди довша перерва
— ще й в так критичному часі
життя нашої спільноти — сприяє
живучості журналу на довшу мету.
Я, однак, маю надію, що за
довгий час перерви Референтура
видань при ГПБ простудіювала
проблеми цієї публікації і дійшла
до правильного, здорового й
корисного висновку щодо дальшої
появи журналу.

Зацікавлені проблемами нашого
суспільства одиниці зауважують,
що в нашому
суспільно-громадському житті
заіснував тепер певний застій,
збайдужіння. Існує цей стан також
і в нас, в Пласті, і це є трагедією.
Сумним є теж факт, що немає
вчасних протизаходів чи хоч-би
спроб наново повернути нашій
вужчій спільноті ту давню
живучість, життєрадісність, працю,
оптимізм, ентузіазм — а тим самим
радість і душевне вдоволення, яке
ми мали колись. Можливо, що мій
натяк на "колись" — це тільки
ознака літ та туга за минулим, за
втраченою молодістю. Тому-то
бажання друга Онишкевича
допомогти переорганізувати
"Пластовий Шлях" мені
подобається й заохочує мене
старатись допомогти, чим тільки
годен, у здійсненні його мети. Я до
нього маю довір'я, бо не раз
переконаувався в житті, що в нього
справжній талант, гарні знання,
обсерваційні здібності, почуття
відповідальності, працьовитість (а
не лише "солом'яний вогонь"),
глибоке розуміння суті пластового
духу й чару пластування, широкі
контакти з поважними людьми, які
сприяють його лінії мислення. Він
як інженер має здібність поставити
виразно мету перед очі членства
Пласту.

А ця мета є сьогодні труднішою,
ніж вона була перед тим. Чому?
Бо кількість і якість справжніх
пластових виховників меншає,
проблема асиміляції збільшується,
батьки стають байдужішими, а до
того тепер прийшла така радісна
й несподівана вістка про
суверенність-самостійність
Української Держави!

Тепер наш добровільно взятий
на себе обов'язок змагу за
самостійність нашої батьківщини,
який ми носили в наших серцях,
сповнився, і ми автоматично наче
позбулись того любого тягару й
забажали відпочати. Життєва
дійсність, однак, показує, що ми

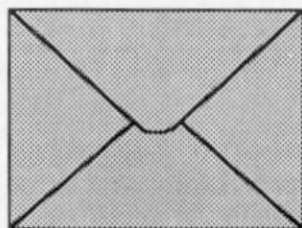
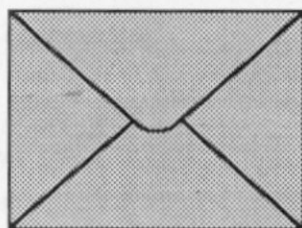
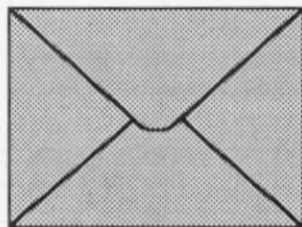
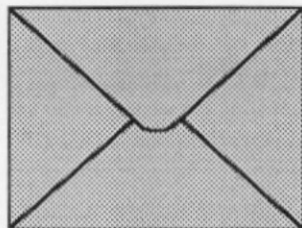
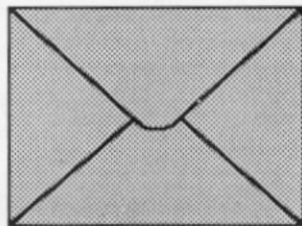
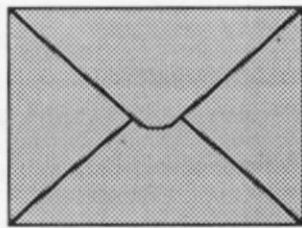
тепер повинні ще з більшим завзяттям присвятити цій справі левину частину зусиль нашого сучасного змагу, щоб — крім наших тутешніх обов'язків для української діаспори — змогли допомогти утвердити й увіковічнити суверенність України.

Варто пригадати дещо призабуту нашу конгресову концепцію "вічної української діаспори", бо ж вона, очевидно має сьогодні певний сенс. Подібну проблематику обговорюють тепер й інші українські організації.

Пласт завжди вмів давати собі раду й виходити переможно з різних труднощів. Він зможе зробити це й тепер, коли ми наближаємось до 2000-го року. Зробимо ж ще одну "раду" — але не звичайну, а раду власного сумління і власної волі, хотіння! Свідомість про числені успіхи Пласту, про ініціативність його членів допоможе нам поставити "Пластовий Шлях" на високий рівень, як щось таке гарне й цікаве, оптимістичне й пластова, яке ми будемо цінити, як наш власний витвір, який промовлятиме майбутнім поколінням: хто були, що робили, що збудували й виконали, про що мислили, за чим ми тужили, чому раділи, з чого сміялись, як ми розважались... Удокументуймо це добрими ілюстраціями й знімками з пластового життя, праці, мандрівок по широкому світі — то і цим разом успіх буде за нами.

Я переконаний, що залишимо цей світ і Пласт кращим, як ми його застали. А це навіть Всевишній поблагословить.

**пл.сен.Володимир
Соханівський**

Від Редакції:

Перш за все редакція журналу "Пластовий Шлях" сердечно дякує всім тим Крайовим пластовим старшинам та Проводам пластових груп в країнах світу, які відгукнулись на наш заклик і прислали листи із своїми заввагами, порадами й допомогою. Дотепер відгукнулись пластові проводи із шести країн, і тому в цьому першому числі нашого відновленого журналу Ви можете читати дописи, репортажі й листи із США, Канади, України, Польщі, Чехо-Словаччини, навіть з далекої Бразилії!

За всі ці листи й надіслані матеріали — Вам сердечне спасибі, дорогі друзі! Будьте певні, що ми беремо до уваги всі Ваші поради; також ми запросили в члени Редколегії всіх тих пластунів й пластунок, яких поручили нам Пластові Проводи в даній країні.

Ми певні, що невдовзі одержимо подібні листи й матеріали також і з тих країв, які ще дотепер не відгукнулись. За це Вам, вже заздалегідь щире спасибі!

Крім цього, ми також отримали дуже гарні листи й від окремих людей з різних країн, які міститимемо в сталій рубриці "Наше листування". Зокрема, ми одержали цей дуже теплий і цікавий лист від колишнього редактора "Пластового Шляху", пл. сен. Володимира Соханівського, за який йому наша велика подяка!

Закликаємо всіх наших читачок й читачів присилати нам листи в редакцію, а ми в міру можливості будемо старатись помістити їх на сторінках нашого журналу.

Редакція

Дорогі читачі!

Починаємо нову рубрику в нашому журналі — "Пластові курені", в якій будемо старатись познайомити Вас з історією, звичаями й діяльністю пластових (старшопластунських та сеньйорських) куренів. Як, може, знаєте, величезна частина пластової діяльності ведеться саме через ці пластові об'єднання — побратимства. Тому-то вони такі важні в нашому житті.

Сподіємось, що ця рубрика буде цікава головно для наших членів в країнах, де щойно організовано чи відновлено пластове життя, зокрема в Україні.

29й курінь УСП-УПС -

плем'я

"СІРОМАНЦІ"

29-ий старшопластунський курінь "Сіроманці" був заснований в 1952-му році в місті Нью-Йорку в США із членів юнацького гуртка "Чорні Коти", які саме перейшли були до УСП. В ряди новоствореного куреня (які скоро поповнились членами із пластових станиць в Ньюарку й Філадельфії) звійшли пластуни, які були зацікавлені головно в журналістиці, літературі, мистецтві тощо. Тому курінь вибрав собі за свого патрона поета-пластуна Андрія Гарасевича, який трагічно загинув в Альпах в дуже молодому віці. Від самого початку свого існування курінь був зацікавлений у видавничій діяльності, тому він став широко знаним як "пластовий видавничий курінь".

Курінь скоро розростався, але завжди обмежував своє число до яких 30 – 35 членів. В цей спосіб курінь зміг зосередити увагу на своєму головному

«СІРОМАНЦІ»

завданні: пластовій пресі й інших пластових виданнях. Хоч, правда, деякі члени займалися і іншими речами, головно працею в пластових проводах та взагалі в громадсько-культурному житті української діаспори.

"Сіроманці" від самого початку свого існування видавали внутрішньо-курінні журнали, які появлялись під різними назвами: "Ікс", "Там-Там", "Аву". Крім того, "Сіроманці" видали ряд курінних книжок, в тому числі збірку презій свого патрона Андрія Гарасевича "До вершин", збірку пластового гумору "Округлі квадрати", навіть платівку із оригінальними "сіроманськими" піснями "На крилах мрій" тощо.

Так вже було прийнято в Пласті в Америці, що "Сіроманців" за-прошували видавати газетки-одnodнівки на всіляких пластових табо-рах, зустрічах, святах. Таких одnodнівок випущено кількадесят. Найкращими з них були так звані "жовті книжечки", які "Сіроманці" підготовляють з нагоди ювілейних пластових зустрічей. Ті книжечки завжди присвячені якійсь одній темі (визвольним змаганням, історії Пласту, 1000-річчю хрещення України тощо), так що їх можна пізніше вживати як підручники на пластових сходинах чи в школі.

"Сіроманці" теж редагували різні пластові журнали, в тому числі: "Пластовий Шлях", "Юнак", "В дорогу з юнацтвом" й інші. Зокрема великою їх заслугою було заснування й редагування пластового журна-лу для молоді "Юнак", який виходить сьогодні.

"Сіроманці" також завжди допомагали пластовому видавництву в різний інший спосіб, зокрема варто відзначити, що пластові видання вже від довшого часу друкуються в друкарні, засновником і власником якої є один з членів Сіроманського племені. Вони також спричинились до створення нового пласто-вого видавництва "Лілея" в Тернополі, в Україні. Багато "сіроманців" займається також філателією; вже довгі роки головою пластового філателістичного б'юро є один з членів куреня.

Деякі "сіроманці" видають свої власні твори, праці, дописують до різних українських часописів і газет. Їм належать такі твори, як "Кобзарський підручник", "Зруйновані храми Кисва", "Українська деревляна архітектура" й ба-гато інших. "Сіроманці" видали теж чимало технічних і наукових книжок, бо між членами куреня є багато професорів, знаних науковців, менеджерів на високих позиціях, священиків і інших талановитих людей.

Діяльність членів не обмежується тільки видавничою активністю. Між ними є, наприклад, директор Українського Музею в Америці, Голова Головної Пластової Ради, а теж провідники таких українських інституцій, як Наукове Товариство ім. Шевченка, Товариство української мови, РУХ, Товариство українських інженерів, спортивний клуб "Тризуб" і багато інших українських організацій.

Сьогодні члени куренів "Сіроманці" розкинені по цілому світі — не лише в США й Канаді, а й в Україні, в Німеччині, навіть в далекій Бразилії. Головна діяльність членів куреня спрямована на різного роду допомогу відновленій Ук-раїні, зокрема Пластові в Україні і пластовому видавництву.

Бути членом славного "Племені Сіроманців" — це неабияка честь. Цей ма-ленький курінь зробив багато для добра українського народу.

Вовк-Сіроманець

Т. зв. «жовті книжечки»—видання «Сіроманців».

Любомир Онишкевич

З ІСТОРІЇ ПЛАСТОВОЇ ФІЛАТЕЛІЇ

(ЧАСТИНА 1: ВІД 1927 ДО 1965 РОКУ)

Побільшення першої пластової марки

Передвоєнні пластові марки
(Прага, 1931; Прага, 1935; Париж, 1938)

Пластові гербові марки

Пластуни залюбки випускають власні пластові наліпки — «марки», листівки, конверти, повністки і інші філателістичні об'єкти. Їх вживають часом для внутрішньої пластової пошти, передовсім на пластових зустрічах, святах, таборах, міжнародних скавтських з'їздах («джерборі») тощо. Для касування цих марок вживаються часто спеціальні поштові печатки з відповідним змістом.

В цій короткій нарисі подаємо перегляд раних випусків пластової пошти, а також дуже поверховий огляд новіших марок і т.д. Щоб докладно описати всі ці цікаві для збирача марки і конверти, треба було б окремої книги — на це немає тут місця. Хочемо лиш коротко зазначити з цим прецікавим матеріалом тих наших збирачів, які ще про нього не чули. Докладніші відомості можна дістати із «Каталогів Українських Поштових Марок — Недержавні Випуски» Юліяна Максимовича, які дають опис кожної марки, печатки тощо з докладними відомостями щодо друку, накладу, кольорів та інших деталей.

Перша серія пластових марок (так звана «Ювілейна Серія») появилася у Львові дня 7 лютого 1927 року. Випустила її Верховна Команда Пласту з нагоди 15-ліття існування пластової організації в користь будови Пластового Дому у Львові. Серія складалась із 3-ох марок з однотайним рисунком в барвах: кармінова, сіро-зелена, темно-фіолетова. Була також відміна, зелено-голубої барви. Були зубковані (11) марки, а теж дуже невелике число незубкованих Є теж пробні друки на іншому папері. Рисунок марки зроблено за проєктом пластуна Филимона Біленького. Він показує постать патрона Пласту — святого Юрія з рамкою-мережкою навколо і з пластовими лілями, вартістю «5с». На марках напис: «Український Пластовий Улад — 1911-1926». Ці марки досить рідкісні і ціняться високо поміж збирачами.

Наступні пластові марки видані в Празі Пластовою Командою СУПЕ з нагоди 20-ліття Пласту. Ці марки вийшли 3-ма серіями, всі з однаковим рисунком: 1-а серія в липні

З ІСТОРІЇ ПЛАСТОВОЇ ФІЛАТЕЛІЇ

1931 (барви: оливково-зелена, темно-сіро-зелена, чоко-лядова), II-а — в серпні 1931 (червона, ультрамарина, зелена), а III-я — 8 грудня 1931 (жовта і синя). Проект марок — Роберта Лісовського. Наклад марок, головню першої серії, дуже малий (500 штук), тому марки дуже рідкісні. На всіх марках — пластова лілея без номіналу. Напис: «XX-ліття Українського Пласту, 1911-1931».

В 1935-ім році появилась ще одна, «добродійна», серія пластових марок в Празі. Рисунок теж Роберта Лісовського; на марці знову пластова лілея без номіналу. Напис: «УПУ — Будуймо Пласт. Дім». Марки незубковані або недбало зубковані (11). Це, може, найбільш рідкісні пластові марки. Були дві барви: темно-бронзова і синя.

Пластова марка, випущена в США

В 1938-ім році появилась ще одна добродійна пластова серія — цим разом видана Пластовою Референтурою в Парижі на користь пластових таборів. Рисунок марок однаковий для всіх, запроєктований О. Савченком-Більським; він зображує пластуна і пластунку в пластовім привіті. На марці напис «Пласт», номінал не поданий. Є три барви: синя, зелена, малинова.

Це все, що видано перед II-ою світовою війною: спершу на рідних землях, а опісля, по забороні Пласту польською владою, на еміграції — в Празі і Парижі. По віднові Пласту в таборах переселенців в Німеччині та Австрії пластова філателія розцвіла знову. І так в таборах «Ді-Пі» випущено такі марки:

Добродійна серія, видана в Мюнхені 1946 року. Випустила її Головна Пластова Старшина з нагоди 35-ліття Пласту. Це були перші українські марки, які появились по війні. Умовини тоді були непевні, тож і друк марок дуже примітивний: пластова лілея, обрамлена написом: «Український Пластовий Улад, 1911-1946». Номінал не поданий. Марки були в 5-ох барвах: синя, червона, темно-зелена, бузкова, графітова. Зубкована 11 1/2.

— Пропамятна серія, видана в серпні 1947 року Головною Пластовою Старшиною в Мюнхені з нагоди плянованої участі в світовому джемборі в Муассон (Франція). Рисунок марки за проектом славного мистця-пластуна Едварда Козака (Еко) показує пластуна зі сурмою і прапором; напис «Джемборі» — латинкою. Номінал не поданий, зубкування 11 1/2. Були 4 кольори (червоний, червоно-бронзовий, темно-синій, фіолетовий) і багато відтінків. Випущено було теж окремі картки-максималки з тими ж рисунками, що і на марках. Ці марки були касовані спеціальною печаткою французької пошти на джемборі.

Випуски пластових марок в Німеччині

Дня 5 липня 1947 року видано в Міттенвальді (Баварія) велику ювілейну серію з нагоди 35-ліття Пласту і Ювілейного Свята Весни в Міттенвальді. Було 16 різних марок з чотирма рисунками (лілея, блискавка, пластун і пластунка, що дивляться в далечінь). Номінали: від 25 пф. до 200 РМ. Цими марками франковано пошту на ЮСВ; були спеціальні печатки «Міттенвальд — Ювілейне Свято Весни». Дня 26 березня 1948 року випущено в Ашаффенбурзі (Баварія) — з нагоди 1-го Пластового Конгресу — серію тих же ювілейних марок, але з передрукованим написом: «Український Пластовий Конгрес, Ашаффенбург, 26–29. III. 1948». Передруковано лиш 270 марок кожної коп'юри, тож ці марки досить рідкісні.

— В британській зоні Німеччини (Ганновер) випущено 22 лютого 1948 року серію 5-ох марок з нагоди 40-ліття скавтінгу та 91-го року з дня народин основника скавтінгу Байдена-Павела. Видано її до міжнародної зустрічі, яка відбулась в українському таборі в Ганновері. Рисунок, одностайний для всіх марок, показує скавтський привіт трьома пальцями та лелії скавтських організацій, які брали участь в зустрічі. Марки незубковані, в 5-ох барвах. Випущено було теж картки-максималки; касовано їх під час зустрічі окремою печаткою з пластовою лілеєю. Рисунок марки і печатка проєкту пластуна сеньйора Анатолія Яблонського.

Пластові марки, випущені в Канаді

— В Ганновері теж випущено для 20 лютого 1949 року пропам'ятну серію 3-ох марок з нагоди Пластового Тижня. Рисунок марок (за проєктом В.Шеховича) показує земну кулю, покриту пластовою хустиною з написом «СКОБ!». Рівночасно випущено було окремі листівки, які разом з марками були в обігу під час свята.

— Дня 15 грудня 1952 року в Мюнхені випущено було ще одну ювілейну серію з нагоди 40-ліття Пласту. Рисунок Любомира Рихтицького зображує відзнаку Пласту на

Пластові марки, випущені в Австралії

тлі земної кулі. Було 5 вартостей з тим самим рисунком, але в різних кольорах.

В міжчасі наша еміграція, а з нею і Пласт, почали «велике переселення» в нові країни: США, Канаду, Австралію і інші. В цих країнах вже десь з кінцем 40-вих років відновлено Пласт, а з ним і пластову філателію. Перші пластові марки в Канаді появились дня 2 березня 1952 року в Едмонтоні, досить ще примітивно друковані. Цього ж року появилась теж марка в Торонті — з малюнком водопаду Ніягари, з нагоди Великої Ради Пластунів Сеньйорів. Перші пластові марки в США появились аж в 1954-ім році в Нью-Йорку з нагоди льокального Свята Весни.

Від того часу за останніх 20 років пластові марки появлялись періодично. Видавали їх Крайові Пластові Проводи або Пластове філателістичне бюро при ГПБ. Часом видавали їх і поодинокі пластові станиці або й курені. Годі їх всіх перелічити в короткій статті; багато з них подаємо в ілюстраціях, а тут хочемо лиш зазначити деякі, більш цікаві:

— В 1957-ім році випущено серію ювілейних марок з пластовою лілеєю а теж причіпками, на яких написи «Бі-Пі» і «Дрот» на згадку про основоположників скавтінгу і Пласту. Марки видані з нагоди 45-ліття Пласту в Торонті. Були теж окремі листівки і коверти.

— В Торонті теж випущено в 1959-ім році популярну серію пластових марок, а саме славні «писанки». Марки багатокольорові, друковані в аркушах, на яких 45 різних марок — кожна ілюструє інший взір української писанки з усіх земель України. Це прекрасна етнографічна збірка, якій нема рівної в цілій українській філателії. Писанки

З ІСТОРІЇ ПЛАСТОВОЇ ФІЛАТЕЛІЇ

Із серії "пластових писанок"

зібрав і нарисував о. Я. Елійв, а тло запроєктував М. Левицький.

— В 1959-ім році в Чікаго випущено «Мазепинську серію» із шести багатокольорових марок з нагоди Мазепинського року. Проєкт марок Л. Рихтицького, 6 вартостей. Цього самого року випущено теж мазепинську марку в Нью-Йорку за проєктом М. Левицького. До марки додано теж окремий конверт, на якому собор в Кисві, збудований гетьманом І. Мазепою.

— В 1962-ім році видано в Нью-Йорку Ювілейну серію з нагоди 50-ліття Пласту. Рисунки марок за проєктом мистця Я. Гніздовського показують першу пластову марку, пластовий герб, а теж портрети Начального пластуна бл. п. Северина Левицького та Основоположника Пласту бл. п. д-ра Олександра Тисовського. Ці рисунки були теж на різних пам'яткових бльоках, картках і т. д.

— З нагоди 60-ліття Пласту знову випущено пропам'ятний блок марок проєкту молодого пластуна Ю. Павлічка. На марках — мапи України, а також всіх країн, де діє під теперішню пору український Пласт.

Крім цих випусків, було ще багато інших пластових марок, бльоків, листівок, конвертів, першоднівок, печаток, максималок, повністок і т. д. Це справді багате і вдячне поле для кожного збирача. Не дивно ж, що стільки філателістів, навіть з-поза Пласту, займається комплектуванням пластових філателістичних випусків.

На закінчення варто ще згадати такі спеціальні випуски:

— Пластові франкотипи. Деякі країни, зокрема Канада, дозволяють на додання власного знака-франкотипу до машиново франкованої пошти. З цього привілею користувалася часто пластова група в Торонті, яка випустила в світ ряд естетично оформлених франкотипів.

— Принагідні пластові пошти. Ця категорія охоплює «марки»-наліпки, що випускалися у пластових таборах тощо. Це звичайно примітивно друковані наліпки, які вживаються для «франкування» таборової пошти. Вони випускалися в дуже малих накладах, тож доступні лиш для спеціалістів.

— Підпільна Пошта України (ППУ), яка продукує стало гарні і цікаві марки, випустила теж ряд серій з пластовою тематикою. Є кілька серій із зміненим малюнком Ека (з пластової Міттенвальдської серії), а також оригінальні — із спортами на пластовому таборі, з емблемами Пласту і СУМ-у тощо. Це не є пластові випуски, однак цікаві збирачеві пластової філателії. Ці марки часто вживалися на пластових святах і т. д., де їх касовано спеціальними печатками з нагоди даної зустрічі.

(продовження буде)

Пластові марки, випущені в час Мазепинського року

ІЗ ЗБІРКИ ПЛАСТОВОГО ГУМОРУ «ОКРУГЛІ КВАДРАТИ»

Однією з найважливіших особливостей, яка відрізняє Пласт від будь-якої іншої української молодіжної організації — це почуття гумору. Навіть чотирнадцята точка Пластового Закону каже: "Пластун є завжди доброї гадки"... Якщо Ви запитаете посторонніх людей, що їм на думку приходить, коли вони згадують пластунів, то переважно Вам відповідять: "...вони ж такі веселі...". Ця радість життя, оптимізм, веселість, жартівлива очайдушність — прикмета, яка дозволила нашим членам "доконати чудеса", перебороти найбільші труднощі, боротись з найбільшим лихом... і все ж таки — перемогти!

Веселість і життєрадісність в Пласті — це не випадковість, це основна риса нашого підходу, нашої пластової методики, це "секрет" нашого успіху...

І тому ми вважаємо, що навіть в такому поважному органі пластової думки, яким має бути "Пластовий Шлях", доречно присвятити в кожному числі декілька сторінок типовому пластовому гумору з різних періодів нашої історії. Бо якщо б не було в журналі гумору, то як він міг би віддзеркалювати "пластову думку", яка є завжди повна "доброї гадки"?

В цьому, першому, числі нашого відновленого журналу ми містимо пластовий гумор з різних періодів: із старих передвоєнних часів пластування в Карпатах ми друкуємо спомин члена пластового куреня "Червона Калина" зі Стрия пластуна Богдана Чехута ("Діда Марка") із його книжки "Рідними плямами". А із новіших часів пластування в діяспорі ми поміщуємо різні віршики й дотепи із збірки пластового гумору "Округлі квадрати", яку видав пластовий курінь "Сіроманці" з Нью-Йорку.

Сподіємось, що цей пластовий гумор буде й Вам до вподоби!

Редакція

□

Під маштом за кару мав стояти новак 5 хвилин на струнко і повторяти: — На струнко не вільно говорити.

□

— Що робимо на струнко?

— Голошу слухняно, що на струнко не робимо нічого.

□

Новак Левко:

— Прошу братчика коменданта, чи я можу нині проводити ватрою?

— Ти що — дурний?

— А то треба бути дурним, щоби проводити ватрою?

□

Мама, відвідуючи сина:

— Ти, дитинко, мусиш бути дуже щасливим.

Новак

— Так, мушу!

□

Комендат сказав, щоб діти ніколи не переривали, коли старші говорять. Під час обіду комендат заговорився, а новак кілька разів хотів забрати слово. Коли комендат дав йому змогу висловитися, новак сказав:

— То вже запізно. Ви вже зіли гусеницю з салатою.

□

Новак вдягнув штанята задом наперед і прийшов до братчика з проханням:

— Просу братчика, просу мене обернути

□

Один впорядник вибрався із своїми маленькими юнаками на їхній перший табір. Прийшов час варити вечерю. Юнаки поставали заклопотано коло вогню, тож впорядник запитав:

— Чи ви щось, може, забули?

— Так, — відповів один, — мою маму

□

ТАЄМНИЦЯ ОДНОЇ НОЧІ...

На пластовій оселі ніч. Затихло все. Не співають пташки, юнаки вже собі дотепів не оповідають, в кухні перестали гримати баняками. Чути рівний віддих лісу і табору.

Несподівано:

— Сторрррррррррррррррррр! — свисток — Алярм!!!

З криком і з лямпочками вибігає на площу команда з булавою.

— Аляааарм!!!

Будиться ліс, будиться табір, якась пташка скиглить з переляку, пані з кухні протирає очі і каже:

— Знову повар'ювали!

З шатер вискакують юнаки: Грицик з наплечником, Кулька з наплечником, Цицик з наплечником, Булька з наплечником, Цибулька з валізкою, Пігулка з нап...

Стоп! Верни! Цибулька з чим? З валізкою? З валізкою!!!

— А то що? — питається бунчужний.

— Валізка, — відповідає Цибулька.

— А що валізка робить в таборі взагалі, а на алярмі зокрема? — хоче знати бунчужний.

— Друже бунчужний. Я є людина неповнолітня. Я ходжу до школи і не працюю, і тому я економічно залежний від своїх батьків, — каже Цибулька, — які вислали мене сюди, якнайкраще забезпечивши від всіх несподіванок.

— Але чому ти не маєш наплечника? — докучас бунчужний

— Друже бунчужний! Я є людина неповнолітня. Я ходжу до школи і не...

— Сій на струнко і мовчи, як до мене говориш! — наказує бунчужний. — Хоч ти людина неповно..., але ти мусиш знати, що до повного пластового, виряду належить наплечник.

— Це, друже бунчужний, справа дискусійна, питання інтерпретації. В основному валізка виконує те саме завдання, що й наплечник, тільки далеко досконаліше. Ось наприклад: у валізці можна покласти чисті шкарпетки наліво, а ті, що ні, направо, і вони не помішаються. З валізкою можна по місті ходити і ніхто нічого не скаже, а як піти з наплечником, то скажуть «бой-скавт». На валізку

можна сісти, стати, на ній їсти, писати, грати всякі гри, бо вона квадратова.

— Сам ти квадратований! — визвірився бунчужний. — І як ти валізку візьмеш на плечі? — додав лагідніше, тим самим признаючи, що в думках Цибульки багато рації.

— Друже бунчужний! Хоч я людина неповнолітня і так далі, але навіть я знаю, що валізки ніхто не бере на плечі. А ви дозрілий мужчина, який вже би міг бути моїм татом.

Над цим бунчужний призадумався: Бути татом Цибульки? Ні! Ніколи! Краще з кривою одружитися або взагалі ні, тільки щоб не бути татом Цибульки!

— Валізки ніхто не бере на плечі! — закінчив Цибулька.

— Гм, — сказав бунчужний.

— Ви, напевно, хочете знати, що я роблю, як мене від валізки заболить рука? — додав Цибулька. — Отже, беру в другу руку, а як від наплечника заболять плечі, то яка частина анатомії їх заступить?..

Бунчужний не відповів. Він щось хотів сказати про перехід потоків з валізкою і про альпіністику з валізкою, але передбачав, що Цибулька скаже, що в оселі нема ані потоків, ані Альп, і тому змовчав. І так вони стояли і дивилися: бунчужний на Цибульку, а Цибулька на бунчужного, — аж поки не почав накрапати дощик.

Миттю бунчужний повернувся до дійсності.

— Витягайте дощовики! — залунав наказ.

Грицик витягнув дощовик, Кулька — дощовик, Цицик — дощовик, Булька — дощовик, Пігулка — дощовик, а Цибулька — парасолю.

На другий рік включено дві нові точки в програму Дня Пластуна: поруч з показом еволюції в'язання пластових краваток відбулися вежі з валізок і вправи з парасолями.

Де Кастор

27.V.1961 року

* ПЛАСТ НА ВЕСЕЛО * ПЛАСТ НА ВЕСЕЛО * ПЛАСТ НА ВЕСЕЛО * ПЛАСТ НА ВЕСЕЛО *

На округлому острові
Була раз країна,
Історична її назва
Була «Круглаїна».

Проживали в тій країні
Круглі гормадяни.
І тому всі ті істоти
Звались «Кругляяни».

Мали всі думки округлі.
Кругло там їх вчили,
Родичі там були круглі
І круглих родили.

Але жила там родина,
Що щось «згуфувала»
І від бузька у презенті
Квадрата дістала.

Квадратова голова,
Квадратові ноги,
Квадратове ціле тіло
Згори до підлоги.

Округленькій свій дочці
Порадила мати:
— Не любися з тим квадратом,
Будеш нарікати!

Квадратовий той же син
З круглою вженився.
Думав — будуть круглі діти,
Та він помилився.

І множились на острові
Виродки квадрати,
Круглих стали квадратову
культуру навчати.

Будував собі раз квадрат
Свою власну хату,
Замість збудувати круглу,
Зробив до квадрату.

Раз квадратів кілька взялось,
І так «на вар'ята»
Із одного з округленьких
Зробили квадрата.

— То поважна вже є справа,
Треба зрозуміти,
Колись буде тим островом
Квадрат володіти!

Збунтувались всі округлі,
Зачали кричати:
— Не хочемо на острові
Квадратових мати!

— В нас культура є округла,
В них нема тут рації,
Нащо нам тут округленьким
Квадратилізаці!

Скликали острівську раду.
Круглі ухвалили:
— Щоби всі, що квадратові,
Себе завкруглили!

Всі округлі вже зачали
Квадратів круглити,
А квадрати всі округлих
Собі квадратити.

Так зачали одні других
На своє міняти,
Округлились, квадратились,
Почали стрілятись.

* ПЛАСТ НА ВЕСЕЛО * ПЛАСТ НА ВЕСЕЛО * ПЛАСТ НА ВЕСЕЛО * ПЛАСТ НА ВЕСЕЛО *

Меншість з тих, що зрозуміла,

Що не мають рацію,

Спакували всі манелі,

Пішли в еміграцію.

На острові потім була

Війна ще масова,

А острів той зруйнувала

Бомба атомова.

Через гордих тих квадратів

Зникла Круглаїна —

Тепер з неї залишилась

Сама лиш руїна.

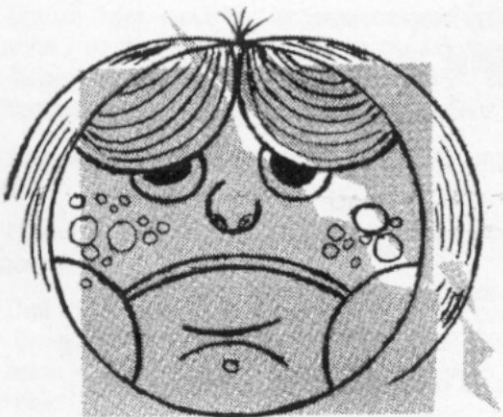
Порпають археологи

Рештки на острові, —

Там знаходять тільки кості

Круглі й квадратіві.

Пан Тофель

Стоїть новак на стійці і бачить, що надходить хтось.

— Сій! Хто йде?

— Дурень! — бурмочить під носом бунчужний.

— Вибачте, братчику бунчужний, я думав, що то хтось інший.

□

При столі в таборі батько присів коло сина, коли він їв зупу. Небо захмарилось — і батько з привички сказав:

— Виглядає на дощ.

— Так і смакує, — відповів новак.

□

Лист новака додому:

Здоров, Тату!

Чи Ти здоров? Бо я здоров! Бувай здоров!

Олег.

Пишіть до мене часто, навіть якщо б в конверті було лиш два-три доляри.

□

— Тату, — пише юнак з табору, — пришли мені десять долярів на морозиво.

— Листа, — пише батько, — в якому ти просив грошей, я не отримав. Капосна тепер пошта, сину.

□

З листів дітей до дому:

— _ ми тут нічого не робимо, лиш робимо і робимо!

— _ переживанням на таборі я одешевлений!

□

Гість до новачки:

— Орису, що ти будеш робити, як станеш така велика, як твоя мама?

— Піду на дісту.

□

— Яка чудова дитина! — солодко сказав гість. — Чи не подібна вона до вашого мужа?

— Маю надію, що ні! — відповіла мати. — Ми її адоптували.

	Від Редакції	<i>Вітайте!</i>	1
		<i>Привіт відновленому журналові</i>	2
	Ідеологія Пласту	<i>М.Мохнатий: Другий головний обов'язок пластуна</i>	6
		<i>Л.Онишкевич: Думки про пластові конгреси</i>	9
	Дискутуємо!	<i>М.Мохнатий: Українські пластуни в діяспорі: питання подвійної лояльності</i>	13
	Думки Старого Вовка	<i>Один світ - один Пласт!</i>	16
	З канцелярії ГПБ	<i>Спільна об'ява ГПР і ГПБ про міжнародні зв'язки українського Пласту</i>	18
		<i>Зі звіту з поїздки в Україну д-ра Жака Мореліона</i>	19
	Пласт і Україна	<i>Угода про спільну діяльність між міністерством освіти України і Пластом</i>	20
	Пластуни на службі Україні	<i>Л.Онишкевич: Найбільша потреба України - вишкіл провідників</i>	21
		<i>П.Содоль: Пластуни у визвольних змаганнях</i>	24
		<i>П.Содоль: Гетьманський пластун-скоб Роман Шухевич</i>	26
	Пластуни-Поети	<i>Б.Кравців: поезія Андрія Гарасевича</i>	28
		<i>А.Гарасевич: Вибір з поезій</i>	29
	З позовклих листків	<i>Богдан Чехут: "Міністер фінансів". Зі збірки "Рідними Пляями"</i>	31
	Сеньйорське слово	<i>І.Комарницький: Привіт Крайовому ЗТзду УПС в США</i>	34
		<i>План праці Головної Булави УПС</i>	35
		<i>На вічну ватру</i>	36
		<i>Пластуни-сеньйори в Україні</i>	38
	Куток Виховника	<i>Л.Залеська: Про журнал для юнацьких виховників</i>	39
		<i>Онишкевич</i>	
	Наша хроніка	<i>Чорний Кіт: Ювілейні Міжкрайові Пластові Зустрічі</i>	40
		<i>ЮМПЗ-92</i>	42
		<i>Трохи статистики: Пласт України в цифрах</i>	44
		<i>С.Рубель: Пластуни на Всесвітньому Форумі Українців в Києві</i>	46
		<i>Свято Весни у Львівській станиці</i>	48
		<i>С.Довгович: "У горах Карпатах"</i>	50
	Наше листування	<i>Листи з Бразилії, Польщі, США</i>	
		<i>Лист від попереднього редактора</i>	52
	Пластові курені	<i>29ий курінь УСП-УПС - плем'я "СІРОМАНЦІ"</i>	55
	Про Український Пласт	<i>Л.Онишкевич: З історії пластової філателії</i>	57
	Пластун завжди доброї гадки	<i>Із збірки пластового гумору "Округліквдрати"</i>	61